

Analýza teroristických útoků v Evropě za posledních 10 let

Adam Směšný

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adam Směšný**
Osobní číslo: **A13101**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza teroristických útoků v Evropě za posledních 10 let**
Téma anglicky: **An Analysis of Terrorist Attacks in Europe over the Last 10 Years**

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte se s problematikou terorismu.
2. Definujte základní pojmy terorismu.
3. Určete hlavní rysy teroristického útoku.
4. Analyzujte největší teroristické útoky v Evropě za posledních deset let.
5. Určete, co mají vybrané útoky společné.
6. Navrhněte bezpečnostní opatření.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. Logika terorismu. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009, xxi, 321 s. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.
2. EICHLER, Jan. Terorismus a války v době globalizace. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 397 s. ISBN 978-80-246-1790-9.
3. MAREŠ, Miroslav. Terorismus v ČR. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005, 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
4. MÜLLER, Zdeněk. Svaté války a civilizační tolerance. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005, 131 s. Průhledy (Academia). ISBN 80-200-1355-5.
5. SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A BELFER. Terorismus: pokus o porozumění. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 345 s. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Dora Lapková

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

26. února 2016

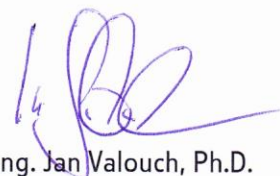
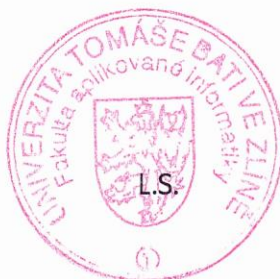
Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2016

Ve Zlíně dne 16. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Účelem bakalářské práce je seznámení s problematikou terorismu a největšími teroristickými útoky. Teoretická část se zabývá základními pojmy a členěním terorismu. Dále je nastíněna otázka financování terorismu a postoj Evropské unie. Následně jsou probrány motivy, formy a proces realizace teroristického útoku a závěr kapitoly doplňuje perspektivy terorismu. V praktické části jsou rozebrány největší útoky od roku 2005 a následně analyzovány a vyhodnoceny. Závěrečná část shrnuje poznatky z útoků a podává návrh bezpečnostních opatření.

Klíčová slova: terorismus, útok, útočník, boj, skupina, organizace, islám

ABSTRACT

Purpose of this paper is to introduce the terrorism and the biggest terrorist attacks. Theoretic part deal with the basic terms and the structuring of terrorism. It is also outlines the issue of terrorist financing and the position of the European Union. Subsequently there are discussed themes, forms and the process of realization of a terrorist attack. The end of the charter also completes the perspective of terrorism. The partical part deals with the biggest attacks since 2005 and were analyzed and evaluated. The final section summarizes the findings of the attacks and applying for security measures.

Keywords: terrorism, attack, attacker, fight, group, organization, Islam

Poděkování

Tímto způsobem bych rád poděkoval své vedoucí práce Ing. Doře Lapkové za její zodpovědné vedení a laskavý přístup během zpracovávání této práce. Taktéž chci poděkovat své přítelkyni a celé rodině za podporu, kterou mi během celého studia poskytli.

„Je snadné bojovat tam, kde se nikdo nebrání.“

Walther von der Vogelweide

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÍ POJMY TERORISMU	11
1.1 POJEM TERORISMUS A JEHO VZNIK	11
1.1.1 Terorismus.....	11
1.1.2 Krátký pohled do historie.....	11
1.2 ROZDÍLY MEZI TERORISEM, KONVENČNÍ VÁLKOU A GERILOU	12
1.2.1 Odlišnost terorismu od klasické války	12
1.2.2 Rozdíly mezi terorismem a partyzánskou válkou (gerilou)	13
1.3 VÝVOJOVÁ STÁDIA TERORISMU	14
1.3.1 Národní terorismus	14
1.3.2 Mezinárodní terorismus	15
1.3.3 Globální terorismus	17
1.4 ZÁKLADNÍ FORMY TERORISMU	17
1.4.1 Demonstrativní terorismus	17
1.4.2 Destruktivní terorismus	18
1.4.3 Sebevražedný terorismus	18
1.5 VLIVY PŮSOBÍCÍ NA TERORISMUS	18
2 PROBLEMATIKA TERORISMU	20
2.1 POSTUPY PROTI TERORISMU	20
2.2 STÁTY POSKYTUJÍCÍ SPONZORING TERORISMU	21
2.2.1 Hlavní podoby státem sponzorovaného terorismu	21
2.2.2 Finanční a ideová podoba terorismu	22
2.2.3 Pasivní sponzorování terorismu	23
2.2.4 Dílčí závěr	24
2.3 BOJ EVROPSKÉ UNIE PROTI TERORISMU	24
2.3.1 Strategie EU v boji proti terorismu z roku 2005	24
2.3.2 Akční plán pro zintenzivnění boje proti financování terorismu z roku 2016.....	28
2.3.3 Definice teroristického útoku dle českého právního řádu.....	29
3 HLAVNÍ RYSY TERORISTICKÉHO ÚTOKU	31
3.1 MOTIVY TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ	31
3.2 FORMY TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ	31
3.2.1 Pumový útok	32
3.2.2 Žhářství	32
3.2.3 Únosy dopravních prostředků	32
3.2.4 Atentáty	32
3.2.5 Přepadání osob	33
3.2.6 Únosy osob a braní rukojmí	33
3.3 PROCES REALIZACE TERORISTICKÝCH AKCÍ	33
3.4 PERSPEKTIVY TERORISMU	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
4 NEJVĚTŠÍ TERORISTICKÉ ÚTOKY V EVROPĚ OD ROKU 2005	37

5	ANALÝZA TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ	52
5.1	VYHODNOCENÍ ÚTOKŮ	53
6	BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ.....	57
	ZÁVĚR	59
	SEZNAM LITERATURY.....	60
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	67
	SEZNAM TABULEK.....	68
	SEZNAM GRAFŮ	69

ÚVOD

Často lze slýchat, že terorismu je bezesporu nejobávanějším fenoménem dnešní doby. Vývoj jeho aktivit spíše roste, než aby klesal. Jeho projevy a formy jsou čím dál více obávanějšími a jeho působení má fatální dopady na celou společnost. Lze se s ním potkat nejenom prostřednictvím médií, kde člověk může nezděka slyšet o teroristických útocích, ale v dnešní době mu může čelit tváří v tvář, třeba na dovolené, služební cestě, nebo například při nějaké sportovní události. A to je na terorismu to hrůzné, že může udeřit kdykoliv a v podstatě kdekoliv. Většinou jsou útoky zaměřeny vůči nevinným lidem, proti různým budovám, jako například nemocnicím... Jeho zákeřnost nezná mezí.

Tato práce se zabývá analýzou teroristických útoků v Evropě za posledních deset let. Její první část se soustředí na vymezení základních pojmů, jako například jaká je definice terorismu podle různých zdrojů, jelikož na jednotné definici se zatím státy nedohodli. Dále se čtenář seznámí s pojmy válka nebo gerila, dále s různými vývojovými stádii nebo formách terorismu. Konec kapitoly se věnuje vlivům působícím na terorismus.

Druhá část pojednává o problematice, především v souvislosti se státy, které terorismus financují. Další informace jsou poskytnuty z oblasti boje proti terorismu, přesněji strategie EU v boji proti terorismu a kroky nutné k zintenzivnění boje proti tomuto fenoménu. Závěr kapitoly je doplněn definicí teroristického útoku podle českého právního řádu.

Třetí část se zabývá různými motivy a formami teroristických útoků, procesem realizace útoků, tedy jak takový teroristický útok prochází různými fázemi přípravy a poslední část kapitoly nastíní perspektivy terorismu, neboli, jaké podmínky by musely nastat, aby teroristická aktivita ustala.

V praktické části je detailněji rozebráno deset největších útoků, které se udály za posledních deset let, které si vyžádaly velký počet obětí a které jsou v páté kapitole následně analyzovány a vyhodnocovány a shrnuje celkový záměr práce a krátce zdůvodňuje výslednou vyhodnocenou situaci.

V poslední části této práce jsou zmíněny používané teroristické formy, které vyplynuly ze čtvrté kapitoly, která je zaměřena na detailnější rozbor dílčí útoků. Dále se část kapitoly věnuje doporučení v oblasti bezpečnosti a předcházení potenciálnímu útoku ze strany sebevražedného atentátníka.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY TERORISMU

S terorismem souvisí řada pojmů a členění. Už samotné slovo terorismus tvoří základ, na kterém je postavena celá struktura jeho působení. Ať už se to týká samotného vzniku tohoto slova, jehož význam vychází ze slov, jako je nahánět hrůzu, vlastní definice terorismu, kterých je nespočet, jeho vývoj až po současné působení v globálním měřítku či formy útoků, pomocí kterých na sebe a své požadavky teroristé upozorňují.

1.1 Pojem terorismus a jeho vznik

Když se řekne slovo terorismus, zdá se, že význam tohoto termínu je jasný, avšak definovat tento pojem není tak jednoduché, jelikož jednotná definice zatím neexistuje. Na druhou stranu, definic popisujících tento termín je spousta; různé zdroje a odborníci vysvětlují tento termín rozdílně [1], [2].

1.1.1 Terorismus

Obecně lze terorismus vysvětlit, jako záměrné vyvolání strachu v řadách civilního obyvatelstva, jakýmkoliv druhem násilí, k dosažení politických cílů [3].

Podle Blackwellovy encyklopedie politického myšlení, vydané v roce 2000 lze říci, že, terorismus je politické násilí směřované na vládu, ale mnohdy ohrožující i běžné občany. Jeho smyslem je vytvořit pocit strachu, ve kterém by vláda vykonala požadavky teroristů [4]...

Podle různých autorů je Lenin zodpovědný za „rudý teror“ v letech 1917-1921 a kdysi řekl, že: „*Účelem terorismu je vytvářet teror.*“ [5]

Definice podle M. Mareše, z knihy Terorismus v ČR z roku 2005 zní: „*Terorismus je použití agresivního a excesivního násilí (anebo hrozba použitím takového násilí), které je naplánováno s dominantním účelem vyslat vážné zastrašující poselství zřetelně většímu počtu lidí (cílovému publiku) než pouze těm, kteří jsou primárními násilnými akty nebo hrozbami bezprostředně poškozeni.*“ [6]

1.1.2 Krátký pohled do historie

Slovo teror má původ v latinském jazyce, kde pojem „terror“ vychází ze slova „terere“ a které lze do češtiny přeložit jako hrozit, vyvolat strach. Slovo vzniklo ve 14. století a reálně se začalo používat ve francouzském jazyce. V politickém významu se slovo teror

začíná objevovat od doby Velké francouzské revoluce, která probíhala v roce 1789 – 1799 [3].

Ve spojitosti s terorismem, během dvou století, se změnily i hlavní prostředky pro usmrcování osob. Zatímco v 18. století se hlavním nástrojem stala gilotina, kterou byli popravováni odpůrci francouzské revoluce, od 19. století je to již bomba, odborně puma, která od té doby slouží, tedy v rámci terorismu, především pro vyvolání strachu a dosahování politických cílů [3].

Je zřejmé, že se státy po celém světě na jednoznačné definice terorismu zatím nedohodnuly, i když asi řada lidí ví nebo tuší, co za tímto slovem stojí a které prvky jsou pro tento jev charakteristické. Taktéž samotný vývoj tohoto slova, prošel změnami během jeho šíření po světě během několika staletí. V neposlední řadě, asi tou nejdůležitější věcí, je vývoj v používaných nástrojích k zabíjení lidí, kde gilotina, v jednu chvíli zkrátí o hlavu jednoho člověka, jedna puma ale dokáže zabít desítky i tisíce lidí.

1.2 Rozdíly mezi terorismem, konvenční válkou a gerilou

V současnosti, v mediálních i odborných kruzích, se lze mnohdy setkat s používáním nepřímou zdůvodněné aplikaci slov, jako je „terorismus“, „válka“, „gerila“, včetně jejich kombinací, např. „válka vedená proti terorismu“. Vzhledem k tomu je nutné snažit se o vymezení přesného názvosloví, k možnosti analýzy konfliktů dnešního světa. Popis a vzájemný vztah jednotlivých pojmů, je nastíněn na dalších řádcích [7].

1.2.1 Odlišnost terorismu od klasické války

Terorismus se už od 70. let 20. století stal novým druhem boje, kde hlavním rozdílem je složení předních účastníků. U klasické války, jsou to státy nebo politická společenství, jejich vojsko a ve stále širším rozsahu taktéž jejich obyvatelstvo. Ovšem hlavní slovo má stát, který činí důležitá rozhodnutí. Rozhodující funkce ve smyslu obrany zastává armáda a může být i z části mobilizováno obyvatelstvo, na které má válčení ekonomický dopad [8].

Zato teroristické útoky jsou postaveny naprosto odlišně. Zde se objekty útoků stává stát, vydírání a pasivní úlohu teroristé přikládají i obyvatelstvu – ovlivňují jeho názor a na základě toho se třetím účastníkem stává právě ono obyvatelstvo, kdy v době útoku je tak účastníkem v předních liniích. Hlavním smyslem teroristického jednání je upoutání pozornosti, vyvolání strachu, destabilizace země nebo přinucení změny politiky na úrovni vni-

trostátní nebo mezinárodní. Jako výchozí cíl jejich počínání uvádí především zájmy některých skupin lidí, do této doby se odvolávali na národnostní menšiny a určité vrstvy populace [8].

1.2.2 Rozdíly mezi terorismem a partyzánskou válkou (gerilou)

Terorismus je se svým způsobem boje jiný, než konvenční válka nebo gerilové skupiny. První a třetí pojem lze v zásadě odlišit tím, že teroristické útoky primárně směřují na nevojenské objekty. Jako dalším rozdílem může být život teroristů žijících volně ve společnosti, či skutečnost, že jejich příslušníci nenosí jednotné uniformy [8].

Termín gerila se zrodil v Evropě, přesněji ve Španělsku, kde jejich jazykem *Guerilla* znamená „malá válka“. T. E. Lawrence ve své knize *The Seven Pillars of Wisdom* (Sedm sloupů moudrosti) zdůrazňuje dva hlavní aspekty řízení guerillové války. V prvním případě, nepřijít do přímého střetu guerillové jednotky s protivníkem jako ve válečné zóně, ale v situaci přímého úderu nepřitele se musí umět ubránit. V druhém případě Lawrence uvádí, že likvidace samotného protivníka vede přes napadání infrastruktury protivnickovy armády, a to považoval za nejefektivnější metodu útoku [3].

Následující tabulka shrnuje charakteristické prvky pro jednotlivé formy vedení boje.

Tab. 1 Formy vedení boje [7]

	Konvenční válka	Guerilla	Terorismus
Jednotky nasazené do boje	Velké (armády, sbory, divize)	Střední (čety, roty, prapory)	Malé (obvykle méně než deset osob)
Zbraně	Plný rozsah vojenské bojové techniky (letecké síly, obměna technika, dělostřelectvo atd.)	Většinou pěchotní typy lehkých zbraní, někdy též část dělostřelectva	Ruční zbraně, ruční granáty, pušky a specializované zbraně, např. bomby v autech, bomby odpalované na dálku, tlakové bomby
Taktika	Obvykle kombinované operace zahrnující několik druhů vojenských sil	Taktika komand	Speciální taktika: únosy, atentáty, výbuchy aut, brání rukojmí atd.
Terče	Většinou vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura	Většinou vojenský, policejní a administrativní personál jakož i političtí oponenti	Státní symboly, političtí oponenti a obecně veřejnost
Zamýšlený účinek	Fyzické zničení	Především vojenské oslabení nepřitele	Psychický nátlak
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Ne
Uniforma	Nošení uniformy	Často nošení uniformy	Ne nošení uniformy
Rozeznatelnost válečných zón	Geograficky rozeznatelná válka	Válka omezena na zemi sporu	Nerozeznatelné válečné zóny
Mezinárodní legalita	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ano, pokud je vedena podle pravidel	Ne
Domácí legalita	Ano	Ne	Ne

Jisté odlišnosti v jednotlivých formách boje jsou zřejmé a každý typ boje nese svou charakteristiku. Avšak, tak jako i u jiných definic ve strukturách terorismu, např. typologie, i zde přesné vymezení hranic dílčích forem vedení boje není tak zřejmé, jelikož například vedení partyzánského boje (gerily) mnohdy zahrnuje i metody z teroristické činnosti.

1.3 Vývojová stádia terorismu

Terorismus je fenomén tak starý asi jako lidé sami. Posouzení toho, co za terorismus považovat a co ne, tak jednoznačné není, jelikož na tuto otázku lze nalézt spoustu rozdílných odpovědí. Avšak podle zkoumání tohoto jevu do dnešní doby, byl shromážděn dostatek informací, pomocí nichž lze terorismus rozdělit z hlediska vývoje do tří základních stádií [8].

1.3.1 Národní terorismus

Národní terorismus je první, ze tří vývojových stádií. Veškeré úkony týkající se jeho přípravy a realizace se dějí uvnitř státu, kde hlavním smyslem je prosazení svých názorů ve věci velkých změn ve vnitřní politice. Podle D. Rapoporta, lze tvář terorismus rozčlenit do několika časových milníků či etap.

V první etapě zmiňuje Rusko v 80. letech 19. století, kdy byli teroristé proti změnám, které byly směřovány k asimilaci Ruska západním zvyklostem. Současně s tímto byly v boji za národní nezávislost uskutečněny i atentáty Poláků a Arménů. Ve všech případech se jednalo o rozlišující (diskriminační) terorismus, kde byli usmrcováni přední osobnosti carského režimu.

Po konci 1. světové války přichází druhé vývojové stádium, které se týkalo usilování o národní nezávislost a rozbití koloniální říše. Spolu s touto etapou přichází ta horší podoba nerozlišujícího (nediskriminačního) terorismu, ve které již byli usmrcováni lidé z řad civilního obyvatelstva. Při této etapě se lze nezdědkat setkat s tím, že „ti“, kteří dnes tvoří špičky v řadách současných teroristů, se mohou zítra stát vrcholově postavenými vládními činiteli.

Terorismus orientovaný na vnitřní politiku státu má široké spektrum forem a motivací. V řadě případů se jednalo o separaci části jisté země od většího státu a jeho transformaci v nový nezávislý stát. Mezi nejznámější (typickými) případy této podoby terorismu, jejíž ideologií je vytvoření části nezávislého státu, je IRA v Severním Irsku, ETA ve Španělsku, Čečenský terorismus nebo terorismus na Korsice. V další formě se jedná o uplat-

ňování svých názorů týkajících se změn ve vnitropolitickém uspořádání států – v historii terorismu je pověstným z roku 1978 únos a zabití italského premiéra Alda Mora. Mezi vnitropolitický terorismus lze zařadit i ideologii pravicového terorismu v Latinské Americe v 70. a 80. letech 20. století. V této době docházelo vraždícími komandy, především v Argentině, Brazílii a Guatemale k usmrcování hlavních revolucionářů a komunistů, kde cílem bylo vyvolání strachu z prosazování a uplatňování levicových názorů.

Co se týče klasifikace vnitropolitického terorismu, na toto téma se vedou debaty rozdílnosti pravicového a levicového terorismu. Podle Marty Crenshawové je jako hlavní rozdíl ve zdůvodňování teroristického jednání. Teroristé s levicovou ideologií mají pochybnosti o zákonnosti státu a z toho důvodu i ospravedlňují své útoky na úřední osoby a organizace. Pochybnosti o zákonnosti opozice zase mají teroristé s pravicovou ideologií a jako důvod jejich konání uvádí potřebu chránit stabilitu státu. Jedna strana vyvolává strach z činné podpory daného státu, ta druhá ho šíří z extrémního působení opozice. Obě strany se uchylují k násilnostem a zabíjejí s úmyslem vyvolání strachu, ať už z jedné nebo druhé podoby prosazení politického zájmu [8].

1.3.2 Mezinárodní terorismus

Mezinárodní terorismus je dalším vývojovým stádiem terorismu, kde útočná síla dopadá již přes hranice státu, a jsou zaměřeny na cíle v jiných státech. Nástup tohoto trendu je datován na přelom 60. a 70. let 20. století. Zde už se nejedná jen o provádění změn ve vnitrostátní politice napadaných států, ale také v prosazování názorů ve smyslu změn jejich zahraniční politiky. Hlavním záměrem je přinucení určitého státu k zastavení uplatňování svých zájmů nebo změna své politiky od základu. Velkou výhodou pro teroristické skupiny, při uskutečňování dosahování svých záměrů na mezinárodní úrovni, byla možnost začít využívat tří pro ně velmi pozitivních faktů.

Významným činitelem byl rozvoj v osobní letecké dopravě. Tento fakt se stal bránou k uskutečňování únosů dopravních letadel s velkým počtem osob na palubě a to byl významně silný nástroj teroristů k vykořisťování vládních osob dotyčného státu. Každý vládní činitel je nucen pečlivě zhodnotit další postup, pokud se jedná o životy desítek či stovek lidí. Masové mediální a poté televizní rozšíření únosů a teroristických aktů se stalo druhým faktem, který teroristům „hrál do karet“. Tohoto bylo možné využít při nátlaku na prezidenty, premiéry, ministry nebo jiné vládní osoby. Obrazy lidí v zajetí, kteří prahnou

po osvobození z rukou teroristů nebo obrazy lidí se zraněním nebo i usmrcených osob, byl vážným důvodem k ovlivnění jednání vysoce postavených vládních činitelů.

Mezinárodní politika se stala třetím hlavním faktem. D. Rapoport upozorňuje na zlomový milník, kdy došlo k prohře armád arabských států ve válce s Izraelem, tzv. Šestidenní válce roku 1967. Zde došlo k výstupu teroristů na povrch z důvodu ztráty důvěryhodnosti armády arabských států. Ti prohlašovali, že budou efektivnější v boji pro blaho arabského lidu než vojáci. Pro ně se hlavním útvarem stala Organizace pro osvobození Palestiny (OOP), která byla návazností pro další skupiny. Mezi jejich výsledky krutého počínání se řadí především rok 1972. Zde došlo během konání olympijských her v Mnichově k masakru izraelských sportovců. Nebo rok 1975, kdy ve Vídni došlo k únosu ministrů zemí OPEC při jejich shromáždění.

Konec 70. let 20. století se stal významným milníkem, ve vývoji mezinárodního terorismu. Po událostech šíitské revoluce v Íránu a sovětského vpádu do Afghánistánu, nastoupil náboženský terorismus. Ten vyjadřoval nesouhlas proti politickému a vojenskému prostupování jiných civilizací do islámských zemí. Nejčastěji užívanou formou tohoto typu terorismu se staly sebevražedné atentáty, kde získala status hrůznějšího a nebezpečnějšího mezinárodního terorismu než předešlé formy. Mimo běžných civilistů, tímto typem útoku byli zabiti např. i Rádžív Gándhí, indický premiér nebo izraelský premiér Jitzak Rabin.

Zanedlouho od skončení studené války udeřil náboženský terorismus na Francii. Ať už se jednalo o nastražení výbušnin ve stanicích pařížského metra islamisty z alžírské Ozbrojené islámské skupiny - GIA, na nádražích příměstských vlaků PER, na tratích expresu TGV, některých ulicích Paříže nebo na předměstí Lyonu. Všechny útoky měly společného jmenovatele, a tím byla pomsta, kde francouzská vláda podpořila alžírskou vládu proti frontě islámské spásy – FIS. Tento hrůzný akt si vyžádal několik mrtvých a více než 200 zraněných osob.

Marta Crenshawová, americká specialista uvádí, že u národní a mezinárodní formy terorismu je při hodnocení potřeba brát na zřetel politické, historické a kulturní spojení a taktéž určité ideologické motivy a cíle dílčích teroristických skupin a jejich jednání. S opatrností je potřeba postupovat při zhodnocení, jak velkou podporu lidí teroristické skupiny mají, na jaké úrovni je jejich odhodlání a bezohlednost během prosazování vlastních názorů a jak rozsáhlé škody by mohli způsobit [8].

1.3.3 Globální terorismus

S jistotou lze říci, že za milník, kdy terorismus získal globální rozměr, je považován datum 11. září v roce 2001. A to hned z několika příčin. Je to jistě aspekt původce hrozby, kde teroristické organizace jsou rozšířeny po celém světě. Podstatný je i aspekt vytyčených cílů, kde jde o útok na ty, kteří mají značný vliv na vývoj globalizace. A v neposlední řadě se jedná i o lidské ztráty z 11. září v roce 2001, kde oběťmi nebyli jen Američané, ale šlo o lidi z celého světa.

Nicméně tím, že současné vývojové období má charakter globálního rozměru, neznamená to však, že by skončilo veškeré počínání terorismu z období minulých. Činnost ať už mezinárodního nebo národního terorismu pokračuje i nadále a někde dokonce jsou si i oporu navzájem. Ukázkou může být spolupráce vládnoucích osob národního terorismu s vysoce postavenými globálního terorismu v Čechách [8].

Z výše uvedených stádií terorismu vyplývá výrazný posun v činnosti teroristických aktivit od vnitrostátních, tedy národní terorismus, přes mezinárodní, kdy útoky směřovaly i do jiných států, až po celosvětový terorismus, tedy globální, kdy teroristické skupiny jsou rozestry po celém světě a jejich aktivita je nyní takřka všudypřítomná.

1.4 Základní formy terorismu

Terorismus lze rozdělit do několika skupin, které vycházejí z určitého charakteru jeho působení. Tím se myslí např. cílení na konkrétní společenské vrstvy či způsob spáchání teroristických činů. Mezi takové způsoby obracení pozornosti na svou stranu může být zajímání rukojmích, zabíjení lidí podle určitého postavení nebo prostě zabíjení nevinných lidí. Z tohoto pohledu je možné terorismus rozčlenit do následujících částí [8].

1.4.1 Demonstrativní terorismus

Tato podoba terorismu směřuje spíše k bojům politickým, než k násilným činům. Hlavní smysl spočívá v upoutání co největšího zájmu národní nebo mezinárodní veřejnosti ve věci, jež se stala pro teroristy nespravedlivou a žádají o nápravu. Jeden z významných způsobů obracení pozornosti na svou stranu, teroristé využívají zajímání rukojmích, únosy letadel či výbuchy, které jsou ovšem s časovým předstihem ohlášeny, z důvodu minimálního počtu obětí. Typickým příkladem toho počínání může být španělská teroristická organizace ETA, jejímž smyslem je obrácení pozornosti lidí na svou stranu, aniž by docházelo k jejich zabíjení [8].

1.4.2 Destruktivní terorismus

Tato forma terorismu je již agresivnějšího charakteru, kde dochází k likvidování určených reprezentantů společenské sféry. Mezi takové skupiny patřila v 70. letech v SRN skupina Bader-Meinhof, jejíž cílem likvidace byli vybraní „kapitáni“ v německém průmyslu; na reprezentanty státní správy cílila skupina IRA. Jednalo se o neospravedlnitou represii, avšak mířenou pouze na jisté skupiny osob. Týkalo se to především lidí na úrovni státních špiček, kteří uplatňovali rozhodnutí, s nimiž se teroristé neztotožňovali a pokládali je za nepřipustná [8].

1.4.3 Sebevražedný terorismus

Ne jinak je to i u této podoby, co se týče obrácení pozornosti veřejnosti na stranu teroristů. Ovšem nejzásadnější diferencí lze nalézt ve skupině zabíjených lidí. Již se nejedná o mířenou likvidaci lidí na určité státní úrovni, ale o zabíjení lidí z řad nevinných civilistů. Hlavním smyslem bylo usmrcení co největšího počtu lidí nehledě na společenské postavení. Tato tvář terorismu je bezesporu tou nejhrůznější podobou, která vládne světu od začátku 21. století [8].

Sebevražedné atentáty nepáchají výlučně islámské skupiny či jedinci. Laická veřejnost má snahu pohlížet na sebevražedné akty jako na dílo typicky islámské kultury, ovšem toto přesvědčení není podloženo ani svatým písmem Koránem, ani povahou ortodoxní muslimské víry a ani klasickým islámským právem šaría. Ovšem nelze popřít fakt, že způsob sebevražedných atentátů v dnešním islámském světě a skupinách islámských hnutí je nejběžnější oproti jiným vojensko – politickým konfliktům a etnonáboženským oblastí.

Podoby terorismu mají různou tvář, avšak s jistotou lze říci, že tou nejhrůznější, která vládne dnešnímu světu, je terorismus sebevražedný, kde teroristé necílí jen na určitou skupinu lidí, ale jejich oblastí působení jsou lidé, bez ohledu na jejich společenské postavení, lidé z řad běžných a bezbranných občanů [9].

1.5 Vlivy působící na terorismus

Terorismus je problémem, jenž proniká určitými hladinami, vzhledem ke kterým je i potřeba rozebrat vlivy, které na něj působí a jeho podmínky a dopady. V rámci definování úrovně lze vycházet ze schématu, které vytvořil německý specialista na terorismus Uwe Kemmesies a tedy rozlišuje [2]:

- a) individuální rovinu – psychické předpoklady, vnitřní hodnoty, způsobilost;
- b) ideologii – politické a náboženské myšlení a zájmy;
- c) mikrosystém – přímé sociální a materiální prostředí socializace a teroristických činností;
- d) mesosystém – sociální sítě a mikrosystémy, na nichž se subjekt podílí;
- e) exosystém – sociální struktury formálního a neformálního typu, které ovládají proces aktivit na mikro- a mesoúrovni;
- f) makrosystém – kulturně zakotvené anebo částečně skupinový hodnotový přístup, normativní postoje a ritualizované formy chování [2].

Tato podkapitola se zabývala výčtem řady vlivů podle specialisty Uweho Kemmesiese, který vytvořil schéma, ze kterého lze vycházet v definici jednotlivých úrovní.

2 PROBLEMATIKA TERORISMU

Terorismus je mnohem starší, než může být na první pohled zřejmé. Jedná se o relativně efektivní způsob postupného psychologického vydírání silnějšího ze strany slabšího, ale i obráceně, a tak to funguje od nepaměti. Jeho účinnost podporují výtoky dnešního světa, jako je medializace, globalizace a celkově pokrok technologií, např. armádních, jako jsou zbraně hromadného ničení. Použitím jejich síly, poskytuje či poskytne, jak rukou skupin, tak i jednotlivců, vést válku zaměřenou proti státu, společnosti nebo celému lidstvu.

To, co se v dnešní době uvádí pod pojmem terorismu, je vlivem hodně komplikovaným a různorodým. Odborníci po dlouhá desetiletí nedošli k jednotné definici tohoto jevu, ovšem jeho typologií je více než dost. Sice hranice jednotlivých druhů nejsou mnohdy tak přísné, ale v podstatě lze říci, že terorismů je přinejmenším tolik, kolik je motivací teroristického konání [9].

2.1 Postupy proti terorismu

Terorismus vzbuzuje reakci ve smyslu přemoci tento druh bezpečnostní hrozby. Metody v boji proti této hrozbě jsou realizovány v několika politických sektorech. Z obecného pohledu lze mezi základní sektory zahrnout [2]:

- diskursivní, diplomatický a osvětový – proti terorismu se uvádí argumenty, s případnými i skutečnými teroristy a jejich příznivci se vedou debaty a provádí vyjednávání a jsou přesvědčováni, aby upustili od své aktivity,
- zpravodajský, resp. monitorovací – terorističtí členové jsou pozorováni zpravodajskými prostředky a na základě toho je proti nim zasahováno v jiných sektorech;
- policejní – vůči teroristickému jednání jsou použity policejní složky, např. kriminální, pořádkové i zvláštní zásahové jednotky. Dále probíhá vyšetřování teroristů, v této oblasti je zahrnuto i předcházení teroristickému jednání technologickými prostředky, např. kontroly na letištích, která by se mohla stát cílem teroristického jednání;
- justičně-legislativní – hledají se účelné právní nástroje ke zbavení se teroristické aktivity a na tomto základě se vyvozují důsledky pro teroristy a jejich příznivce, formou sankcí, v některých případech i uvěznění, ale to se poté jedná o zvláštní sub-sektor;

- vojenský – vůči terorismu je používáno armádních složek, jsou vybaveny lépe než policejní složky, ovšem problémem je zde rozpoznání nezúčastněných cílů od teroristů;
- záchranářský – po spáchání teroristických akcí, jsou ke snížení důsledků teroristických útoků, následně použity záchranné složky spolu se zdravotnickými [2].

Zde byly popsány politické sektory, ze kterých vychází metody v boji proti terorismu.

2.2 Státy poskytující sponzoring terorismu

Jedním z faktorů změny stádia terorismu z národního na mezinárodní je vliv nových účastníků, nesoucí název „státy poskytující sponzoring terorismu“. Tento akt zahrnuje poskytování finanční podpory teroristických skupin, umožnění využití základen, zbrojní výbavu i výstroj k jejich výcviku. Vzhledem k dřívější mezinárodní situaci se v době rozmachu mezinárodního terorismu jednalo zvláště o islámské státy. Sovětská okupace Afghánistánu byla předním znakem – jeho rebelové měli ze Západu politickou, finanční i vojenskou oporu. Tato forma opory byla v islámských zemích mezi náboženskou a politickou vrstvou hodnocena pozitivně. Avšak byli si vědomí i té druhé „strany mince“, že společně s tím i souvisí postupování západního světa a jeho ideálů do zemí s islámskou tradicí. Do konce válčení v Afghánistánu jasně převažovala ta strana první a až po jejím ukončení došlo k razantní změně. Opora Západního světa během afghánského válčení se stávala minulostí a na scénu začal vystupovat odpor proti sílení strategického spojení mezi USA a Izraelem a pohrdání amerických státních činitelů k trýznění Palestinců [8].

2.2.1 Hlavní podoby státem sponzorovaného terorismu

Působení států poskytujících oporu v době globálního terorismu, lze rozdělit do čtyř forem, kde mimo těch přímých dochází k rozvoji i těch forem nepřímých z pohledu sponzorovací činnosti. Poskytování finanční pomoci teroristických skupin je první forma, jež se realizuje skrze různé nadace, dobročinné organizace ale i organizace nevládní, které vznikly výhradně za tímto účelem. Putují zde finanční prostředky získané například na humanitárních akcích, kde určitou část teroristé využívají [8]. Tyto prostředky následně slouží nejen k plánování a realizaci útoků, ale i k nákupu zbraní, výbušnin, zaopatření volných bytů, verbování nových členů a jejich výcviku [1]. Mnohdy extremisté mimo získávání finančních prostředků tyto dobročinné organizace i řídí. Tyto nevládní organizace jim prá-

vě poskytují oficiální zaměstnání i totožnost a mimo to i možnost vstupu do místních spolků [8].

Další formou státního sponzoringu mezinárodních teroristických organizací byla možnost využití základen, zbrojního arsenálu i výstroje pro výcvik instruktorů. Mezi nejžádanější a finančně nejlépe ohodnoceny instruktory patřili ti, kteří nabyli svých zkušeností z bitevního pole z protisovětského boje v Afghánistánu a jiných bojových působení. Současně s tím i vyšla na povrch i třetí forma nepřímé teroristické strategie – nejen že autoři teroristických akcí se snažili vyhnout bezprostřednímu bojovému aktu, ale kromě toho si pronajímali organizace, aby provedli útok na předem určenou zemi, ať již přímo uvnitř dané země nebo i v jiné zemi, ve které je jeho výskyt nebo působení nevídaným. Smyslem tohoto počínání bylo, především v maximální možné míře znemožnit ztotožnění těch, jenž si „objednali“ teroristický útok a dále nedojít do bezprostředního ozbrojeného kontaktu se státem kde došlo k napadení.

Finanční podpora se těší ideové působení, jež se stalo čtvrtou a velmi významnou formou nepřímé podpory. Smyslem je akcent na hlavní myšlenky, že se islám dostal do situace, kdy jej ohrožuje vývoj dnešního světa a vůči tomu zaujal obranou pozici. Vzhledem k tomuto stavu dochází ke kritice přijímání ideálů západního světa, účelnému silení protizápadního mravního charakteru, kladení neustále se zvyšujícího akcentu na důležitost džihádu a jeho diferenci nebo až neúprosnost s ideály západního světa, roste protizápadní rozpoložení a vyzdvihuje se popíravý přístup k světovým muslimským režimům [8].

2.2.2 Finanční a ideová podoba terorismu

Podoby finanční a myšlenkové státní podpory se významně objevovaly u dvou důležitých islámských států, kterými jsou Saudská Arábie a Pákistán. U obou případů šlo o pasivní podporu a ta byla označována třemi základními znaky. Jednak vláda si byla vědoma teroristických skupin ve svém státě, ale nejedná proti nim s dostatečnou vehemencí. Také i přes své možnosti použití prostředků, kterými stát disponuje k zakročení proti teroristickým skupinám, nadále úmyslně nedbá jejich bytí a aktivity a tyto prostředky nevyužívá. A dalším neméně důležitým faktem který se ukazuje, je že za pasivní podporou mnohdy stojí politické strany nebo majetní podnikatelé.

Akcent na hlavní myšlenku, že Saudská Arábie je příkladem sunnitské alternativy, vzhledem k soupeřícím ideologiím jako panarabský nacionalismus, komunismus nebo šíitský fundamentalismus podporovaný Íránem, se stal podstatou myšlenkové i finanční opory

v Saudské Arábii. Tímto způsobem tato země představovala pro USA nezastupitelného strategického spojence. Avšak neupadající vliv vnitrostátní protizápadní i protiamerická atmosféry byl tak působivý, že vydržel i po útocích z 11. září 2001. Podle výzkumu veřejného mínění z roku 2003, mělo 97% obyvatelstva ze Saudské Arábie nepřátelský vztah k USA.

Josh Mayer v Los Angeles Times uvádí, že v duchu jakože dobré spolupráce s USA, vláda Saudské Arábie vytvářela svůj vlastní vliv, jenž tento fakt zůstal pro USA neodhalen. Od poloviny 70. let 20. století ze Saudské Arábie proudily do celého muslimského světa ohromné finanční prostředky na mešity, náboženské školy a islamistická centra. Některé zdroje podle všeho uvádí, že konečná suma mohla činit až 70 miliard amerických dolarů. Podle Simona Henderson, že už by bylo téměř nereálné dohledat, jakou část prostředků z této sumy ovládly teroristické organizace. Jeden z významných amerických expertů na Saudskou Arábii, Simon Henderson věří, že tímto způsobem saudské království uplácelo bin Ládina a jeho síť al-Káida dokonce za to, aby se vyhnul cílení útoků na zemi, ve které se narodil [8].

2.2.3 Pasivní sponzorování terorismu

Tato forma sponzoringu je velký problém na mezinárodní politické úrovni na začátku 21. století, jehož zásadními aspekty je podpora místních teroristických organizací, které lze využít ve smyslu nátlaku na jiné země. Příkladem může být stav, kdy al-Káida pro Pákistán byla předností, dokud válčila v Kašmíru proti Indii a současně s tím skrze Tálibán upevnila Afghánistán jako zemi jemu příbuznou. Ovšem za nepřitele byla al-Káida postupně považována v momentě, kdy zacílila své útoky na prezidenta Mušarafa.

Pasivní sponzoring terorismu a boj proti němu je otázka značně komplikovaná. Armádní útok na země poskytující tuto formu podpory terorismu může být účinný, avšak z dlouhodobého pohledu může nabýt opačného charakteru. Výhodnějším způsobem působení může být promyšlené diplomatické naléhání. V návaznosti na to, lze realizovat dlouholetou militární pomoc těmto státům, jež postrádají síly, prostředky i praxi. Cílem takové přípravy může být výcvik speciálních jednotek a rozvíjení jejich možností ve smyslu najít a zlikvidovat teroristická seskupení. Ekonomická pomoc by mohla být dalším významným prostředkem [8].

2.2.4 Dílčí závěr

Velký problém mezinárodních bezpečnostních vztahů na začátku 21. století tvoří státy poskytující finanční podporu terorismu. Podporou teroristických skupin mohou být schopny velmi silně negativně působit. A to od aktů usmrcování běžných občanů počínaje, přes napadání infrastruktury, rozsévání pocitů beznaděje a marnosti konče. Není jednoduché vzdorovat jejich nepřímému a mnohdy značně zákeřnému jednání. I zde jde o to, že hlavním nástrojem by měla být politická, diplomatická a ekonomická činnosti, armádní síly by měly být až krajním východiskem [8].

2.3 Boj Evropské unie proti terorismu

Fenomén terorismu není pro Evropský kontinent ničím novým. Naše bezpečnost je tímto jevem ohrožena, stejně tak i význam našich demokratických společností a práva a svobody občanů Evropy. Během let 2009 – 2013 zemřelo v členských státech EU 38 lidí, kdy došlo k 1010 nezdařeným, zmařeným či dokončeným útokům. Kromě toho, několik občanů Evropy bylo zajato nebo zabito teroristickými skupinami po celém světě. Bezpečnostní hrozbu představující fenomén bojovníků z Evropského kontinentu, cestující na všemožná místa, s cílem zúčastnit se džihádu a jejich následném návratu do EU, lze očekávat i v následujících obdobích.

Z důvodu závažnosti hrozeb tohoto typu je nutné jim vzdorovat, jak z pohledu států samotných, tak i v měřítku mezinárodním [10].

2.3.1 Strategie EU v boji proti terorismu z roku 2005

Vzhledem k tomu, že státy Evropské unie chtějí svým občanům zajistit ochranu na co nejvyšší úrovni, jsou rozhodnuty proti terorismu bojovat společnými silami. Z toho důvodu byla Radou v roce 2005 přijata strategie EU v boji proti terorismu [10].

Tato strategie stojí na čtyřech pilířích funkcí:

- předcházet
- chránit
- pronásledovat
- reagovat

Dále v této strategii ve spojení s těmito pilíři, je kladen důraz na smysl součinnosti s třetími zeměmi a mezinárodními institucemi.

Předcházet

Mezi hlavní cíle EU na úrovni boje proti terorismu patří zjištění a práce s aspekty, které slouží jako podpora k radikalizaci a k postupům, a skrze které jsou lidé verbováni k realizaci teroristických akcí. Rada z tohoto důvodu přijala strategii EU v boji proti radikalizaci a náboru teroristických členů. Vzhledem k trendu fenoménu osamělých nebo zahraničních útočníků či růst možností sociálních médií pro mobilizaci a komunikaci, v červnu roku 2014 Rada přijala přezkoumanou verzi této strategie.

V prosinci roku 2014, ve spojitosti s přezkoumanou strategií EU v boji proti radikalizaci a náboru nových teroristických členů, přijali ministři vnitra a spravedlnosti sérií instrukcí. Tyto instrukce se týkají několika opatření, jež mají být realizována EU a členskými státy.

Chránit

Ochrana občanů a infrastruktury a snížení zranitelnosti vzhledem k útokům je dalším z hlavních cílů strategie EU v boji proti terorismu. Kromě toho, obsahuje i ochranu vnějších hranic, více efektivní zabezpečení dopravy, snížení zranitelnosti kritické infrastruktury a ochranu strategických cílů. Na tomto poli v současnosti EU pracuje na právních předpisech k řízení využívání údajů jmenné evidence cestujících k účelům vymáhání práva.

Pronásledovat

Snahou EU je zabránit teroristům v jejich plánování a pořádání akcí a postavit teroristy před soud. Vzhledem k tomu EU cílí na upevňování schopností dílčích států, zapracování na praktické součinnosti a výměny informací mezi policejními a justičními orgány (zejména pomocí Europolu a Eurojustu) a zabývání se problémem finanční podpory terorismu a zabezpečení toho, aby byli teroristé zbaveni prostředků využívajících k jejich akcím a komunikaci.

A tedy v květnu 2015 byly Radou a Evropským parlamentem přijaty nové zásady z důvodu prevence praní peněz a financování terorismu.

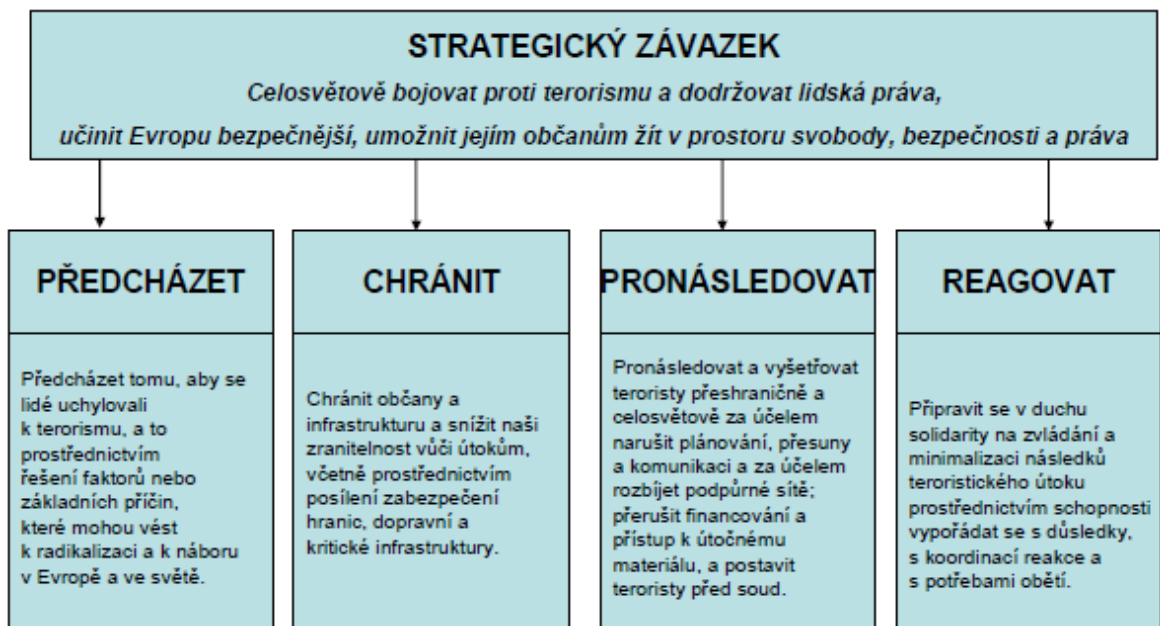
Reagovat

Práce na vypořádávání se a snižování důsledků teroristického jednání a podpora obětem útoků, je smyslem čtvrtého cíle strategie EU v boji proti terorismu. Přednostmi v této oblasti spočívají ve vytvoření koordinačních opatření EU v krizových situacích, pře-

zkoumání fungování civilní obrany, rozvoj hodnocení rizik či sdílení osvědčených metod spočívajících v pomáhání obětem teroristických aktivit.

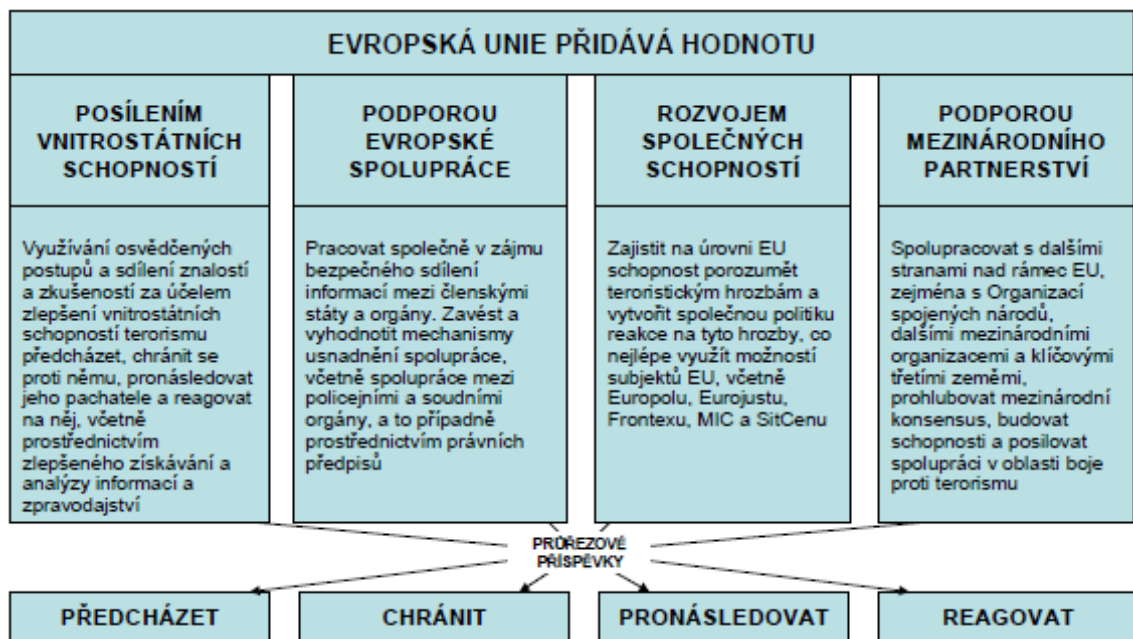
Hlavními cíli posledních let byli:

- definování metod vykonávání doložky solidarity Evropskou unií v rozhodnutí Rady přijaté v červnu 2014;
- přezkoumání opatření EU ve věci koordinace při mimořádných situacích, kterou v červnu 2013 nahradila integrovaná opatření EU pro politickou odezvu na krize;
- přezkoumání právních předpisů EU na poli civilní ochrany uskutečněná na konci roku 2013 [10].

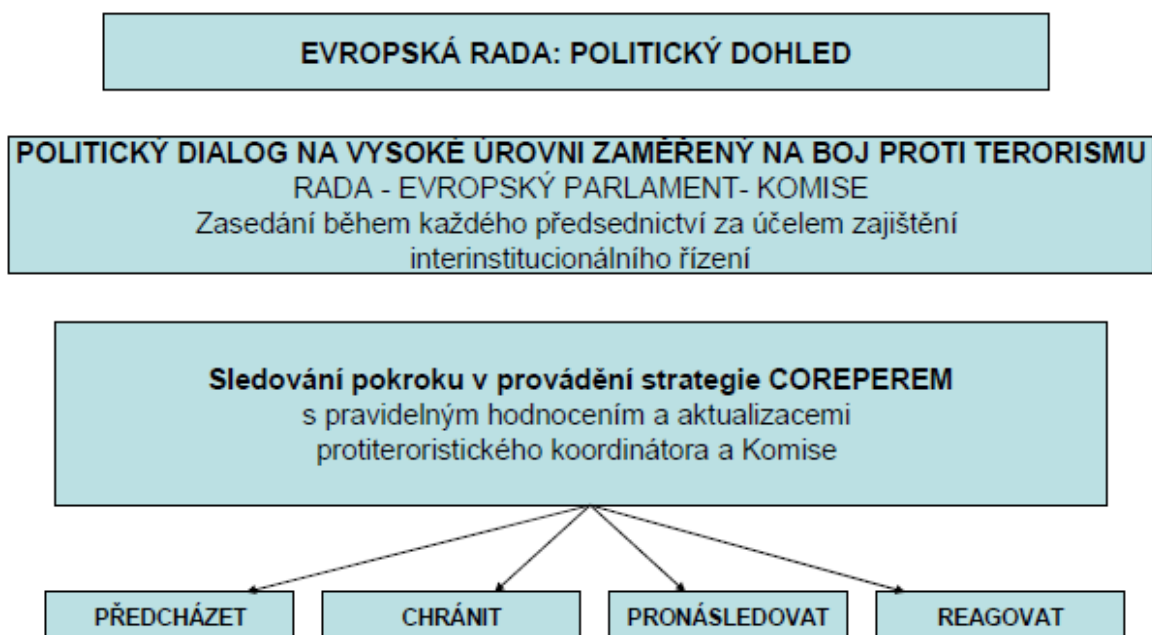
Obr. 1 Strategie EU v boji proti terorismu [11]

Hlavní odpovědnost v boji proti terorismu mají členské státy a EU může přidat hodnotu čtyřmi hlavními způsoby:

Obr. 2 Čtyři hlavní způsoby přidávání hodnot EU [11]

EU by měla své cíle prosazovat demokratickým a zodpovědným způsobem. Základ budou tvořit politický dohled nad strategií a její pravidelné sledování:

Obr. 3 Politický dohled nad strategií EU [11]

2.3.2 Akční plán pro zintenzivnění boje proti financování terorismu z roku 2016

2. února 2016 Evropská komise uvedla akční plán pro zintenzivnění boje proti poskytování finanční podpory terorismu.

Cílem tohoto souhrnného akčního plánu je zabezpečení rozhodné a včasné reakce na problémy odehrávající se v poslední době, a to na základě současných regulí EU, která budou případně doplněna.

Pánové Frans Timmermans, první místopředseda Evropské komise a Valdis Dombrovskis, místopředseda pro euro a sociální dialog, uvedly jasný postoj k poskytování finanční podpory terorismu a jeho odříznutí od zdrojů [12].

Akční plán cílí na dvě hlavní oblasti:

- a) jak na základě pohybu finančních prostředků vypátrat teroristy a znemožnit jim jejich aktivitu v transferu finančních prostředků nebo jiných aktiv,
- b) jak oslabit zdroje příjmů používané teroristickými organizacemi, a to zacílením na schopnost zajištění si finančních prostředků.

ad a) **Předcházení transferu finančních prostředků a identifikace financování terorismu**

Teroristé využívají všemožné legální či ilegální činnosti ke sponzorování svých aktivit. Sledováním pohybu financí lze napomoci při odkrývání teroristických sítí a jejich likvidaci. Nová rizika souvisí s novými finančními nástroji a platebními možnostmi, kterým je třeba vzdorovat. Velmi významný aspekt pro bezpečnost, je minimalizace schopnosti sponzorování teroristických aktivit, avšak postupy v této oblasti mohou taktéž zasáhnout život a hospodářskou činnost lidí a podniků v celé EU. Z toho důvodu budou návrhy Komise vyrovnávat potřebu zvýšení bezpečnosti s nutností chránit základní lidská práva, včetně ochrany údajů a hospodářské svobody.

ad b) **Narušování finančních pramenů teroristických organizací**

Současným nejdůležitějším finančním pramenem teroristických organizací je ilegální obchodování s artiklem z okupovaných území a kromě toho obchodování s kulturními statky a nedovolené obchodování s volně žijícími a nešlechtěnými rostoucími druhy. Taktéž mohou využívat obchod se zákonným zbožím. Komise a Evropská služba pro vnější aktivity umožní státům na Blízkém východě a v severní Africe technickou podporu v boji proti nezákonnému obchodu s kulturními statky a poskytnou pomoc zemím

třetího světa, k dosažení shody s rozhodnutím Rady bezpečnosti OSN. Státy na Blízkém východě, v severní Africe a v jihovýchodní Asii stejně tak získají podporu ve smyslu zdokonalení boje proti sponzoringu terorismu [12].

2.3.3 Definice teroristického útoku dle českého právního řádu

Dle českého právního řádu, zákon č. 40/2009 Sb., §311 definuje teroristický útok:

„(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,

- a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,*
- b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,*
- c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyvází či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo*

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění... “[13]

Z této podkapitoly vyplývá, že je nutné nastavit určitý systém a učinit kroky především v boji proti státům financující terorismus, které tím podporují činnost teroristických aktivit. Strategie EU z roku 2005 je postavena na čtyřech pilířích, které zefektivňují bezpečnost občanů Evropy.

3 HLAVNÍ RYSY TERORISTICKÉHO ÚTOKU

Každý teroristický útok je pečlivě připraven a případně i nasimulován. Prochází různými fázemi, od přípravy přes realizaci až po samotný únik z místa činu.

3.1 Motivy teroristických útoků

Teroristický útočník provádí svou činnost na základě některých aspektů. Tím může být:

- ideologie – jedná se o nejvíce nebezpečnou motivaci teroristických aktů. Viníci jsou spíše profesionálové. Jde o naprosto politickou, rasovou, etnickou či náboženskou zaměření. Účinky takových akcí bývají katastrofální.
- experiment – jeho provinilci obvykle prahou po neklidu, jejich zájem směřuje na funkci, ale především na efekt při akcích používaného zařízení. Z toho i skupinu aktérů tvoří spíše mladiství.
- vandalismus – zde vystupuje až chorobná potřeba vše zničit. Tuto skupinu viníků tvoří opět mladí lidé, kde spouštěcím mechanismem jsou alkohol a drogy.
- zisk – u tohoto teroristického jednání se aplikuje vydírání, únosy atp.
- afekt – jde o neobvyčejný motiv, charakteristický u psychopatických jedinců. Stres, neřešitelná životní situace či zklamání, bývá příznačným prvotním impulsem.
- získat uznání – podobné jednání, jako u pyromanie, kdy aktér nainstaluje výbušný systém na určité místo, kdy se poté jakože zaslouží o jeho nalezení s cílem očekávání vyjádření obdivu, kde je po té za hrdinu. Ovšem většinou si neuvědomuje, že jeho akce následně způsobí nezvladatelnou davovou psychózu a zmatek, kde výsledkem jsou poté lidské ztráty a rozsáhlé hmotné škody [14].

3.2 Formy teroristických útoků

Z dlouhodobého vývoje provádění teroristických útoků, došlo ke zvýšení celkového počtu usmrcených osob. Stejně tak došlo i ke zvýšení materiálních škod. Toto zvyšování je často asociováno s nárůstem používaných forem, tedy s aplikací nástrojů, během vlastního uskutečnění teroristického aktu [15]. Následující řádky znázorňují jednotlivé formy útoků.

3.2.1 Pumový útok

Pro převážnou část teroristických skupin jsou bomby pokládány za účelné a efektivní zbraně. Jejich využití je možné jak u malých smrtících pastí, tak i k rozsáhlejším, tragičtějším aktům. Opakování útoků může společnosti psychicky velmi ubližovat, a to je účel, pro teroristy velmi významný [3].

Většina teroristických útoků je realizována právě tímto nástrojem a to především z důvodu snadné dostupnosti a výroby bomb a po následném výbuchu téměř nemožné její identifikace. Tyto prostředky bývají instalovány do dopravních prostředků, do zájmových objektů, nebo odstavení vozidla s pumou k zájmovému objektu. Další umístění bomby lze nalézt i v poštovních balíčcích nebo dopisech s výbušným mikrosystémem. Aktivování systému je realizováno na dálku či během manipulace se zásilkou zájmovým objektem, popřípadě systémem pro časové zpoždění [14].

3.2.2 Žhářství

Těší se velké oblibě v teroristických kruzích. Jedním z přenosných médií všemožných zápalných prostředků teroristů bývá například krabička od cigaret. Vzhledem k malým rozměrům ji útočník může snadno ukrýt. Avšak i přes malé rozměry přenášeného média, účinek exploze může být značný [14].

3.2.3 Únosy dopravních prostředků

Především únosy letadel byly hojně využívány v 60. a 70. letech 20. století. Tato metoda teroristických akcí ožila na začátku 21. století, ve státech bývalého SSSR. I teroristické organizace ve Střední a Jižní Americe často realizovaly únosy dopravních prostředků, například vozidla převážející potraviny, které byly následně poskytnuty chudým. S touto aktivitou poté souvisí teroristická propaganda a reklamní činnost na „humanitární pomoc“, zajišťovaná teroristickými skupinami [14].

3.2.4 Atentáty

Řadí se mezi nejstarší druh teroristických útoků, často se s nimi setkat například v Baskické teroristické organizaci ETA, u italských Rudých brigád, Irské republikánské armády (IRA) a u jihoafrických a arabských teroristických organizací [14].

3.2.5 Přepadání osob

Je uplatňováno především u militantních teroristických organizací. Typickým pro ně je důkladná připravenost těchto akcí. V určitých případech dochází i k nacvičení příkladných akcí či generálním zkouškám přepadení. Během uskutečňování akcí dochází ke krycím manévřům k odvedení pozornosti od samotné akce [14].

3.2.6 Únosy osob a braní rukojmí

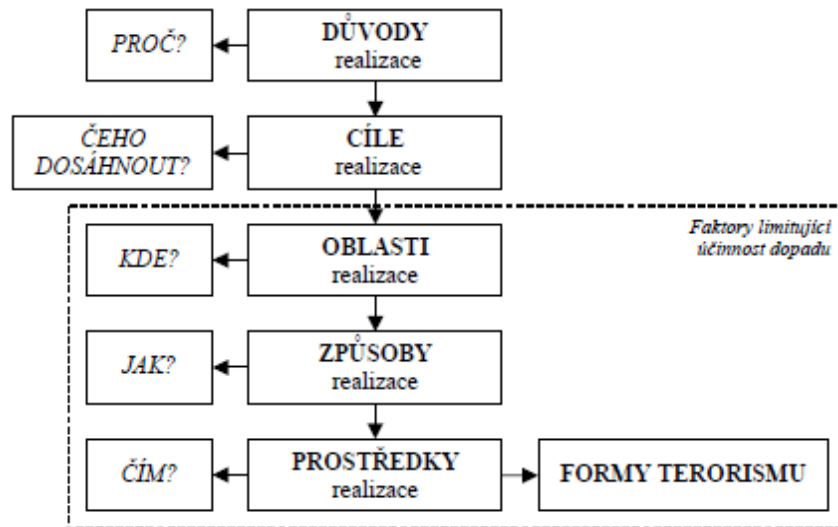
Jedná se o únosy anonymních nebo určitých vlivných osob s cílem dalších požadavků, jako je propuštění jiných teroristů či prezentace požadavků teroristů v médiích. Tyto akce mohou být realizovány na zemi, na lodi nebo i v letadle. Další aktivitou spojenou s únosy osob a braní rukojmí může být zmocnění se budovy a pokládání požadavků [15].

Mezi další formy terorismu lze zařadit terorismus psychologický, kyberterorismus nebo zbraně hromadného ničení.

Teroristický útok lze provést různým způsobem a různými prostředky. Záleží na charakteru cíle a jiných okolnostech. Některé formy teroristických útoků byly významnější pro určitou dobu nebo pro jisté teroristické skupiny. Avšak stále nejpoužívanější formou útoků je realizace pomocí bomby, která má dostatečný ničivý účinek a sehnat nebo vyrobit ji není velký problém.

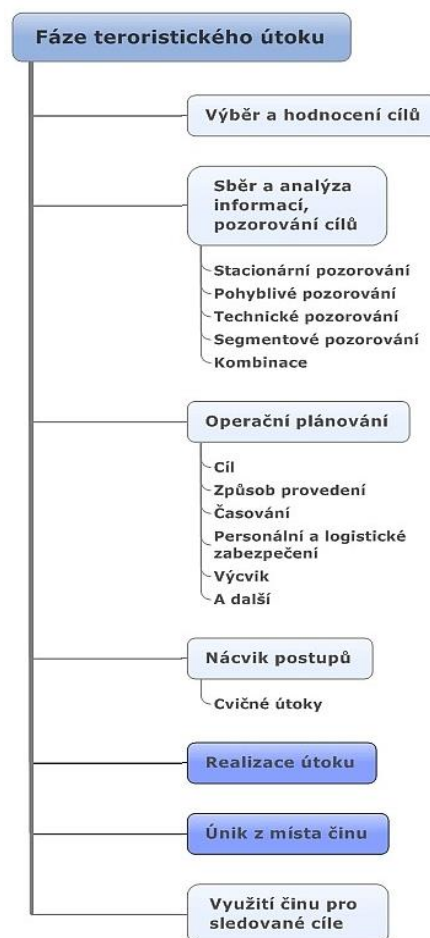
3.3 Proces realizace teroristických akcí

Jak nynější, tak i podklady z dřívější doby uvádí, že terorismus je pokaždé realizován s určitými záměry, které je možné nazvat jako důvody jejich realizace. Dříve byly teroristické útoky motivovány spíše ideologicky, postupně tento druh motivace ustoupil do pozadí a jeho místo nahradil terorismus náboženský a nacionalistický. Spolu s tímto vývojem, souvisí i změna teroristických cílů, způsobů a nástrojů [16].

Obr. 4 Proces realizace teroristických akcí [16]

Detailní rozbor plánování teroristického útoku:

Obr. 5 Fáze teroristické akce [17]

Vzhledem k důvodům uskutečňování teroristických akcí dochází k určování stanovených cílů a následné definici požadované účinnosti dopadu, která je omezena třemi faktory. Jde o oblasti, způsoby a nástroje realizace. Tyto faktory jsou tzv. „středem“ plánování teroristického útoku. Při získání jejich ideální kombinace mají následky uskutečněného útoku smrtící a destruktivnější účinek [16].

3.4 Perspektivy terorismu

Na začátku 21. století, terorismus zažil vlnu obrovského vzestupu. Teroristická činnost je v některých částech světa značná, např. v Pákistánu, indickém subkontinentu, jihovýchodní Asii, na Blízkém východě, Kavkaze, atp. Za úspěch protiteroristické politiky lze považovat fakt, že počet provedených útoků západních států má sestupnou tendenci. Tuto skutečnost lze velkou měrou přisuzovat protiteroristickým opatřením po atentátech v New Yorku, Madridu a Londýně. Nadále však pokračuje nábor lidí do struktur násilných extremistických hnutí, používající teroristické praktiky [2].

Existenci terorismu, lze v jisté podobě (minimálně jako latentní hrozby), očekávat i v nadcházejících desetiletích. Jsou pochybnosti o tom, zdali je možné terorismus definitivně porazit. Shmid a Singh, ve vztahu k boji proti terorismu a vzhledem k al-Káidě a džihádismu říkají, že výhru v boji s al-Káidou je možné určit v několika rovinách úspěchu [2]:

1. v případě, že skončí veškeré útoky ze strany al-Káidy na cíle USA na domácí půdě i v zahraničí;
2. v případě, že skončí veškeré útoky ze strany al-Káidy na cíle USA a jejich spojenců;
3. v případě, že dojde ke snížení náboru členů do al-Káidy a zvýší se defekce jejich odchod z ní;
4. v případě, bude li al-Káida, jako organizace, rozpuštěna či rozložena;
5. v případě, že všichni teroristé al-Káidy budou zlikvidováni, zajati a souzeni;
6. v případě, že ideologie a proslulost al-Káidy ztratí na atraktivitě;
7. v případě, že skončí muslimská podpora džihádu proti Západu všeobecně (nejenom podpora al-Káidy) [2].

Je zřejmé, že existenci terorismu se nepodaří v nejbližší době vymýtit, ovšem při splnění určitých podmínek, by to teoreticky možné bylo.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 NEJVĚTŠÍ TERORISTICKÉ ÚTOKY V EVROPĚ OD ROKU 2005

Ani Evropě se nevyhýbá teroristická aktivita; počet teroristických útoků v Evropě se počítá na desítky až stovky útoků každým rokem. Otázkou samozřejmě je, kolik z těchto útoků nebylo dokončeno, bylo zmařeno, nebo které útoky byly dotazeny až do konce a měly na svědomí mnohdy početné lidské ztráty i materiální škody. Za největší z nich lze považovat určitě ty, při kterých přišlo o život nejvíce lidí.

Ve zbylé části kapitoly budou rozebrány jednotlivé teroristické útoky, které budou součástí následující 5. kapitoly „Analýza teroristických útoků.“

7. července 2005 – série útoků v Londýně

Ve všech médiích toho rána koluje hlavní zpráva, že v roce 2012 budou v Londýně probíhat olympijské hry. Ve stejný den ráno, v době dopravní špičky a bez jakékoliv výstrahy, se stal Londýn cílem teroristů. Čtyři atentátníci přijeli do města, s cílem vyvolat zmatek, způsobit zranění a smrt co nejvíce lidem, mířících za svou prací. 700 nevinných lidí utrpělo zranění a 52 lidí bylo zabito [18].

Taková je bilance čtyř sériových útoků, kdy v jednom autobuse došlo k výbuchu, a zbylé exploze se udály ve stanicích londýnského metra.

Na svých internetových stránkách se k útokům přihlásila skupina příbuzná síti al-Káida [19].

Muslimské organizace v celé Británii odmítají útoky spáchané v Londýně; britská Muslimská rada odsoudila viníky, a vyzvala k poklidu [19].

Čtyři sebevražední atentátníci, ve věku od 18 do 30 let [20], Mohammed Sidique Khan, Shehzad Tanweer, Hasib Hussain a Jermaine Lindsay, se v onen osudný den, v raních hodinách potkali na stanici Luton. Všichni spolu jeli vlakem na nádraží King's Cross, nacházející se v centru Londýna a poté se každý rozdělil, podle svých instrukcí.

Chvilí před devátou hodinou ráno, nechal Tanweer explodovat bombu v zastávce metra Aldgate, Khan odpálil bombu v Edgware Road a Lindsay se odpálil mezi stanicemi King's Cross a Russell Square. O téměř hodinu později, odpálil Hussain na náměstí Tavistock autobus [21]. Na obrázku níže jsou zaznačeny místa útoků.

Obr. 6 Plán postihnuté oblasti [19]

V té době, nemocnice začali přijímat stovky zraněných, mezi nimi desítky lidí ve vážném anebo kritickém stavu. Lidé utrpěli zranění typu popálenin, řezných ran a zlomených končetin, kterým lékaři poskytli první pomoc, avšak u některých případů byla nutná amputace.

Teroristické akce zapříčinily zmatek v londýnské veřejné dopravě. 3 miliony lidí užívající denně metro, bylo zcela uzavřeno. Mimo jiné, došlo i k přerušení autobusové linky z a do Londýna, uzavřena byla i některá londýnská nádraží. Letiště Heathrow bylo otevřené, ovšem očekávalo se, že budou lety zpožděny [21]. Později v odpoledních hodinách se začala vracet do centra Londýna autobusová doprava [19].

Dva týdny po útocích, policie našla v londýnském metru dvě bomby, které byly nevybuchlé. 4 osoby byly obviněny a odsouzeny k trestu 40 let ve vězení [20].

Od té doby, stojí v Hyde Parku v Londýně pomník na památku 52 lidí, jež přišli při útocích o život. Toto teroristické počínání se zapsalo do historie Británie stejně tak, jako 11. září 2001 pro Američany [21].

27. listopadu 2009 – útok na Něvský expres

Po explozi bomby, Něvský expres, směřující z Moskvy do Petrohradu v lese vykojil, přibližně 25 kilometrů od železniční zastávky Bologoje o půl desáté večer místního času. Tato událost si vyžádala 28 mrtvých a 150 osob utrpělo zranění. K této akci se přihlá-

sili islámští povstalci, kde v jejich čele stál vůdce čečenských separatistů Doku Umarov [22].

Na trať útočníci nastražili ještě další nálož, která způsobila zranění hlavy šéfovy vyšetřovacího výboru.

22. května 2012 byli v Rusku odsouzeni na doživotí čtyři islámští radikálové, Zelimchan Aušev a tři členové rodiny Kartojevových Murat, Beslan a Tatarchan, za účast na tomto bombovém útoku. Mimo to, v délce sedmi až osmi let, dostalo šest členů klanu Kartojevových tresty vězení. Soudní proces doprovázela přísná bezpečnostní opatření.

Zadržení všech odsouzených proběhlo ve vesnici Ekaževo v Ingušsku, v březnu 2010, během akce proti islámským vzbouřencům. Během této operace byl zabit osnovatel útoku na Něvský expres Saíd Burjatský [23].

Podle vyšetřování, tragédie byla realizována výbušninou, která by odpovídala sedmi kilogramům TNT. Očití svědci vypověděli, že krátce před vykolejením uslyšeli ránu. Přimo u trati se nalézal kráter, způsobený pravděpodobně nastraženou výbušninou. Pravděpodobně vykolejily zadní čtyři vozy z třinácti vagónů soupravy; poslední je naprosto zdemolovaný. Poslední zprávy mluví o 682 cestujících a 29 členech posádky, podle dalších zdrojů bylo cestujících 630 a 20 zaměstnanců ruských drah.

V místě tragédie působilo kolem tisíce lidí, včetně záchranářských a policejních složek. Vyprošťovací činnost byla skončena následující den ve večerních hodinách.

Nepotvrdilo se, že by v havarovaném vlaku byli čeští nebo slovenští občané. Při nákupu jízdenky na vlak, je v Rusku vyžadován cestovní pas, a tím pádem se vytvoří seznam pasažérů, který je poté přístupný úřadům. Cestujícími byli cizinci, s italsky, finsky a indicky znějícími příjmeními.

Něvský expres je schopen na některých úsecích jet až 200 kilometrů za hodinu. Vzdálenost mezi Petrohradem a Moskvou dokáže ujet za čtyři hodiny.

Agentura Reuters uvedla, že podle ní to byla nejhorší vlaková tragédie v Rusku v posledních pěti letech [24].

Dva roky před touto událostí se odehrál podobný scénář na stejné trati, kdy došlo k vykolejení Něvského expresu po explozi podomácku vyrobené výbuštiny umístěné na kolejích [24], [25]. Vlakem cestovalo na 250 lidí, z toho nejméně 60 jich bylo zraněno. Nikdo nepřišel o život.

29. března 2010 – sebevražedný atentát v moskevském metru

Koncem března, v moskevské podzemce v ranních hodinách, během dopravní špičky, přišlo následkem dvou výbuchů o život 40 lidí a desítky jich bylo zraněno.

K prvnímu výbuchu došlo ve stanici Lubjanka, po další přibližně půl hodině, ve stanici Park Kultury, explodovala druhá výbušnina. Obě zástavky jsou přestupní a hodně vytížené. Moskevské metro denně přepraví osm milionů cestujících [26]. K útoku se přihlásili čečenští separatisté. V místech, kde došlo k útokům, byly nalezeny ostatky dvou atentátnic [27].

Záznamy z průmyslových kamer odhalily místo nástupu útočnic, tím byla zastávka Jihozápadní a skutečnost, že dvě ženy doprovodily útočnice ke vstupu do metra. Následně po dvou ženách bylo vyhlášeno pátrání. Útočnice na základě informací, pocházely a přijely z horního Kavkazu.

Mělo jít s největší pravděpodobností o čečenské bojovnice, kterým se říká „černé vdovy“ [26]. Jedná se o extrémní skupinu žen, které většinou při jedné z čečenských válek nebo při novějších bojích Moskvou podporovanými silami, ztratily své manžele, či jiné nejbližší, a které bojují o vznik islámského kalifátu [27].

Výbušnina ve stanici Lubjanka explodovala ve druhém vagonu soupravy [26]. Podle různých zdrojů, zde přišlo o život asi 25 osob.

Přibližně po půl hodině se ve stanici podzemky Park Kultury ozval další výbuch [26]. Různé zdroje uvádí, že zde zemřelo přibližně 15 osob. Obrázek níže ukazuje místa atentátů.

Obr. 7 Plán útoků [27]

Podle mluvčího ruské generální prokuratury Vladimira Markina, útok na zastávce Park Kultury byl spáchán ženou, která měla na svém těle upevněný hexogen. Útok provedla až v době otevření dveří metra, při nástupu a výstupu cestujících [26].

Dle vyjádření pyrotechniků, při těchto atentátech bylo použito výbušniny o síle 1,5 – 3 kilogramů TNT [27].

Podle míst kde, došlo k útokům, se vyšetřovatelé domnívali, že útoky mohly se vzkazem mířit k tajným službám, jelikož na Lubjance má sídlo kontrarozvědka FSB a cílem druhého útoku mohla být zastávka Oktjabrskaja, kde se nachází sídlo ministerstva vnitra [27].

V místech, kde došlo k explozím, zasahovali hasičské i záchranné složky. Šířily se zprávy i o třetím útoku, avšak ty ruské úřady nepotvrdily [26].

Již v roce 1977 se stalo moskevské metro terčem teroristického útoku, při němž zahynulo 52 osob. Následující útok se objevil za více než dvacet let, v únoru 2004, kdy následkem exploze v metru [26], podle některých zpráv zemřelo 41 lidí a asi 120 osob bylo zraněno.

24. ledna 2011 – sebevražedný útok na moskevském letišti

Podle agentur RIA-Novosti, Interfax a Reuters, během pondělního sebevražedného útoku, který se stal na Domodědovu letišti, nacházející se 40 kilometrů na jihovýchod od Moskvy, zahynulo 35 lidí, asi 170 jich utrpělo zranění, z toho 40 lidí s vážnými zraněními [28].

Exploze udeřila v 16:40 hodin místního času, tedy 14:40 středoevropského času, kdy útočník provedl útok na jednom s nejméně střeženém místě letiště, a to v příletové hale u kavárny Azija, kde lze vstoupit bez jakékoliv bezpečnostní kontroly ze samotné ulice [28]. Obrázek ukazuje místo výbuchu.

Obr. 8 Místo exploze na letišti. Převzato a upraveno z: [29]

Atentátník byl pravděpodobně podle agentury RIA-Novosti původem ze severního Kavkazu [28]. Na základě nalezení části těla v letištní hale byl policií identifikován [29]. Výbušnina měla obsahovat kovové fragmenty, v podobě rozsekaného ocelového drátu. Výbuch byl svou silou podle některých informací srovnatelný s pěti až sedmi kilogramy TNT [28].

Po příjezdu 50 sanitek na letiště, byli prvotní zranění transportováni zdravotnickou službou do ruských nemocnic; v Domodědovu taktéž zasahovali dvě speciální jednotky ruského ministerstva pro mimořádné události [29].

Dle vyjádření ruského ministerstva zdravotnictví, na místě tragédie zemřelo 31 osob. Během transportu do nemocnice zemřel jeden člověk a tři lidé podlehlí svým zraněním v nemocnici. Ve většině případů se jednalo o šok nebo poranění ne závažného charakteru. 41 osob z téměř 170, utrpěla vážná zranění, nejčastěji se jednalo o zlomeniny dolních končetin, popáleniny či poranění hlavy a tržná poranění od střepin [28]. Jednou ze zraněných byla i herečka ze Slovenska Zuzana Fialová, která utrpěla zranění ucha a byla ošetřena v nemocnici [29].

Moskevská policie přešla do stavu pohotovosti a zvýšilo se i střežení dvou dalších letišť Šeremetjevo a Vnukovo i zastávek moskevské podzemky. Letadla mířící do Moskvy by následně po útoku směřována na jiná letiště, provoz na Domodědovu letišti byl obnoven přibližně po hodině. Na příkaz prezidenta Medveděva byla posílána bezpečnostní opatření velkých dopravních uzlů a další činnost k odvrácení případných dalších útoků a nalezení viníků [29].

Nezávislý deník Nový čas, uvádí podle informací z ruského zpravodajského serveru lifenews.ru, že bezpečnostní složky o chystaném útoku měli vědět už týdne dopředu, ale i přes tuto informaci nedokázali incidentu zabránit [30].

Lidé z celého světa projevíli soucit nad oběťmi tohoto útoku a také odsouzení atentátníků nejenom v Rusku ale i po celém světě. Útok odsoudil i americký prezident Barack Obama, generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen, tehdejší prezident Evropské unie Herman Van Rompuy či generální tajemník OSN Pan Ki-mun [28].

22. července 2011 – nejhorší útok spáchaný střelnou zbraní, rukou jednoho útočnicka

22. července 2011 v pátek se ozvala v norském Oslu exploze, při níž zahynulo osm lidí. O nějakou dobu později norský pravicový extrémista a křesťanský fundamentalista Anders Behring Breivik postřílel na ostrově Utøya za hodinu a půl 68 mladých lidí, většinou ve věku 14 – 17 let [31]. New York Times uvedl, že se k činu zřejmě přihlásila islamistická teroristická organizace Ansar džihád alámí. Mělo jít prý o odezvu na norskou přítomnost v Afghánistánu a na blíže neurčenou urážku vůči proroku Mohamedovi [32].

Toho dne, jen několik desítek minut poté, co Breivik zveřejnil přibližně 1500 stránkový manifest, došlo k explozi v místě ve vládní čtvrti v Oslu. Zahynulo osm lidí a převezených do nemocnice bylo asi devadesát. Následně nato, armáda zabrala ulice, které byly zavaleny sutí, kusy skla a pokroucenými železnými kusy.

Okolo sedmnácté hodiny poté přijel útočnick oblečený do policejní uniformy na ostrov Utøya, který leží asi 40 kilometrů od Osla. Zde, během konání tábora Norské dělnické strany, kde bylo přibližně 600 účastníků, zahájil atentátník palbu ze svých zbraní na všechny, kteří v tu chvíli byli na ostrově, dokud proti němu nezasáhla policie. BBC uvádí, že u sebe měl mít dvě zbraně, samopal a kulovnici. Lidé se během střelby snažili ukrýt do sta-

nů, chatek či za zídkami nebo zkoušeli uplavat. Někteří se snažili předstírat smrt, ovšem Breivik střílel i do ležících. Bilance po útoku je 68 usmrčených [31].

Podle deníku Die Welt, mladým lidem volajícím na tísňovou linku nebyla věnována ze strany pracovníků tísňové linky dostatečná pozornost v prvních minutách běsnění a jejich nezájem mohl být jednou z příčin zdržení v zakročení proti útočníkovi. V prvním momentě byli volající lidé odbiti se slovy, aby nezatěžovali linku, pokud se nejedná o záležitost týkající se útoku v Oslu. Tím pádem měl Anders Breivik, více než hodinový náskok k postřílení zúčastněných osob na letním táboře.

Další negativní ovace sklidila policie z důvodu, jak a kdy se dostala na ostrov. Najatým vrtulníkem norskou televizí se podařilo zaznamenat útočníka v době, kdy na místě ještě nebyly zasahující složky. Speciální policejní jednotka se dopravovala k ostrovu, který je vzdálený přibližně 45 kilometrů auty a z informací norských médií se tím marnil čas.

Následný přesun policistů směřoval na člun, kterému měl zřejmě přestat fungovat motor. Jiné zdroje uváděly, že člun policisté ani nemohli najít. Avšak policie se hájila tím, že pozemní transport měl být za dané situace nejrychlejší variantou. Norská policie byla zaměřena na útočníka již v březnu z důvodu nákupu chemických prostředků, ovšem na policejní dohled to bylo nedostatečné. Část přípravků, které legální cestou Breivik získal, nakonec využil pro výrobu výbušnin.

V pondělí přišlo do metropole uctít památku sedmdesáti šesti obětem, více než sto tisíc lidí, následně se uctění změnilo v protestní pochod, který odsuzoval páteční teror. Páteční útoky si připomínali i lidé v sousedních městech a skandinávských státech i na Islandu. Místo před katedrálou v centru Osla je poseto svíčkami a květinami.

Prvně stanul Breivik před soudem v pondělí, kde dostal osmítýdenní vyšetřovací vazbu. Posléze se přiznal k bombovému činu v centru metropole i ke střílení do mladých účastníků tábora sociálních demokratů konaném na ostrově Utøya. Ze zpráv agentur měl použít pravděpodobně nelegální střelivo typu dum-dum, které vzhledem k jeho specifickému tvaru přivozuje masivní vnitřní zranění. I to je jedna z možností tolika ztrát na lidských životech při střelbě [33].

Breivik byl soudem uznán jako vinný a následně odsouzen k 21 letům vězení, který si stále odpykává. Mimochodem, jedná se o nejvyšší délku trestu podle norského práva [34].

11. května 2013 – dva pumové útoky v Turecku

Poblíž hranice se Sýrií došlo ke dvěma pumovým útokům. Přesněji v pohraničním městě Reyhanli, které leží v provincii Hatay [35], [36]. S počtem obyvatel asi 60 000, se nachází přibližně osm kilometrů od syrské hranice. Ministerstvo vnitra uvádí, že výbušniny byly umístěny ve dvou automobilech. Jedno bylo umístěno u budovy městské správy a druhé u pošty [35]. Exploze si vyžádaly 52 obětí a asi 140 lidí utrpělo zranění. Tato oblast je domovem pro spoustu syrských uprchlíků [38]. Více jak 800 kilometrů, tvoří Turecko se Sýrií společnou hranici. Především do hraniční provincie Hatay, přešlo ze Sýrie nejvíce uprchlíků. Podle prezidenta Erdogana se jich tam nalézalo na 25 000 a že vyvolat napětí právě tam mohlo být v zájmu jistých osob [37]. Jiné zdroje mluvily o 300 000 uprchlících [35]. Mluvilo se také o tom, že za útoky stáli bojovníci z islámského státu [38].

Podle ministra zdravotnictví, lékařskou pomoc zajišťovalo 15 sanitních vozů. Vedoucí syrsko-turecké mise Člověk v tísni Dagmar Fousková pro Českou televizi uvedla, že explozí vyvolaná tlaková vlna rozbila okna i tamní kanceláři uvedené organizace Člověk v tísni. Turecký ministr vnitra Muammer Güler sdělil, že byly identifikovány osoby i organizace, jež řídily útok, a bylo dokázáno spojení s organizacemi, které jsou podporou pro syrský režim i jeho tajné služby. Beşir Atalay, místopředseda vlády řekl, že útočníci byli již v Turecku, že nepřišli z druhé strany hranic [37].

Incident jasně odsoudily i Spojené státy a skrze velvyslance v Ankaře byly za jedno ve snaze v co nejkratší době nalézt jeho pachatele, aby stanuly před soudem.

Tento čin odsoudily i ostatní západní země, stejně tak i Česká republika [35].

29. a 30. prosince 2013 – dva sebevražedné útoky ve Volgogradu během dvou dní

29. prosince

Po atentátu ve Volgogradu na železničním nádraží zůstalo 18 mrtvých a na čtyři desítky lidí bylo zraněných [39]. Útok provedl muž s výbušninou umístěnou pravděpodobně v batohu [40].

Volgogradem, ležícím asi 900 kilometrů na jih od Moskvy, otřásl výbuch kolem 12:45 tamního času, tj. 9:45 středoevropského času. Ten poté okolo železničního nádraží ve městě s milionem obyvatel vyvolal zmatek, došlo k evakuaci budovy nádraží policií. Po

explozi vypuknul v budově požár, ovšem ten hasiči dostali pod kontrolu a uhasili. V odbavovací hale bylo velké množství sutí a porozbíjeného skla [41]. Na místě tragédie následně operovala řada jednotek záchranné služby a hasičů [39].

Atentát se odehrál v přízemním patře vlakového nádraží přesně v místě detektoru kovu, nacházející se při vstupu do haly. Útočník prošel detektorem kovu, jakmile bezpečnostní zařízení zareagovalo, policista muže poodvedl na stranu k důkladnější kontrole. V tom okamžiku došlo k výbuchu. Útočník měl použít výbušninu odpovídající ničivé síle 10 kilogramů TNT [40]. Později, po prohledání nádraží se ještě našel nevybuchlý granát, který byl pyrotechniky zlikvidován. Akt je vyšetřován ruským Národním protiteroristickým výborem, který tvoří součást tajné Federální bezpečnostní služby (FSB) [42].

Ruská velmoc se nezdávka setkává s povstáním na severním Kavkaze, kde bitvu řídí především islámští radikálové, kteří občas zaútočí i do nitra tohoto státu. Bezpečnostní útvary Ruska byly v maximální připravenosti, především z důvodu příprav na zimní olympijské hry konané v Soči [39].

Na tento hrůzný čin reagovali Vladimir Putin i premiér Medveděv nařízením důkladného vyšetřování a pomoci zraněným i pozůstalým, prezident Evropské unie i generální tajemník NATO, ho označil za neospravedlnitelný „odporný a barbarský čin“ [42].

30. prosince

Za necelých 24 hodin, po atentátu na vlakové nádraží ve Volgogradu, přišel další sebevražedný útok ve stejném městě na trolejbus, při kterém zahynulo 14 osob a bylo téměř 40 zraněných. K útoku došlo ráno v 8:10 místního času při ranní špičce.

K explozi došlo v době, kdy trolejbus převážející cestující, mimo jiné i rodinné příslušníky jedoucí za účastníky nedělní tragédie, zastavoval u místní nemocnice. Oběťmi se staly i malé dvě děti. Lidé ve městě měli obavy a v té době raději preferovali jít pěšky než využít veřejnou dopravu.

Výbuch odpovídal síle asi 4 kilogramům TNT a měl takovou sílu, že po explozi z trolejbusu zbyla jen kostra a tlaková vlna rozbila okna v budově na protější straně.

Útoky proběhly několik měsíců od doby, kdy čečenský povstalecký vůdce Doku Umarov podněcoval k útokům na civilní cíle v Rusku i v Soči, kde začaly za 40 dní zimní olympijské hry.

Fakt, že oba dny byly použity nálože, které obsahovaly díly ke zvýšení efektu, utvrzovalo vyšetřovatele o spojení obou útoků [43].

Ruským vyšetřovatelům se podařilo odhalit atentátníky z těchto prosincových útoků. Ruský protiteroristický výbor sdělil, že šlo o Askera Samedova a Sulejmana Magomedova. Dále byli zatčeni bratři Magomednabi a Tagir Batirovovy z podezření napomáhání atentátníkům útočícím ve Volgogradu.

Za nedlouhou poté se k prosincovému běsnění přihlásila organizace Vilaját Dagestán, jež je součástí radikální irácké organizace Ansar as-Sunna, která je napojena na teroristickou síť al-Káida [44].

13. listopadu 2015 – série útoků v Paříži

Během série útoků v Paříži zemřelo na 140 lidí a 352 lidí utrpěli zranění [45], [46]. Jednalo se o nejhorší teroristický čin v poválečné historii Francie [47] a největší teroristický čin provedený v Evropě a útoků na vlaky v Madridu, které si vyžádaly 191 osob [48].

V pátek ve večerních hodinách provedlo v Paříži na několika místech útok několik teroristů. Jejich cílem byly hodně živé lokality, kde na okolní bezbranné lidi pálili automatickými zbraněmi, poté sedm útočníků odpálilo výbušniny mající u sebe a zároveň při explozích zemřeli [46].

Ve večerních hodinách, 21:17 byly slyšet dva výbuchy poblíž Stade de France, kde se odehrával přátelský fotbalový zápas Francie s Německem. Zápasu přihlížel i francouzský prezident Hollande, kterého následně evakovali.

Necelých 10 minut po výbuších proběhla střelba v baru La Carillon a restauraci Le Petit Cambodge, kde o život přišlo 15 lidí.

Asi po pěti minutách došlo ke střelbě v ulici Fontaine au Roi, kde zahynulo 5 návštěvníků restaurace Casa Nostra.

Kolem 21:35 na terase kavárny La Belle Equipe na následky střelných zranění zemřelo 19 lidí a asi po dalších pěti minutách se v pivnici Comptoir Voltaire ozval třetí výbuch, kde jeden útočník byl po explozi výbušniny zabit.

Po pár minutách se ozval další výbuch před restaurací McDonald's a pět minut na to se vynořily informace o střelení v Petit Cambodge a spolu s tím je z fotbalového stadionu evakuován prezident.

22:40 v koncertní síni Bataclan několik teroristů zahájilo palbu, policie následně ve 23:00 potvrdila prvních 18 mrtvých.

Ve 23:10 stoupl počet obětí na hodnotu 26, z toho bylo 15 usmrceno v koncertní hale. Bylo vydáno prohlášení, že v koncertní síni drží asi stovku rukojmích.

Přesně o půl noci, vyhlásil prezident Hollande v celé Francii výjimečný stav a dochází k uzavření hranic země. V tu chvíli počet obětí vzrostl na 42. Prohlášení vydal i Barack Obama, kde mimo vyjádření soustrasti řekl, že je za jedno s Francií v boji proti terorismu a extremismu.

20 minut po půl noci francouzská policie potvrdila dvě sebevražedné akce a jeden pumový útok poblíž fotbalového stadionu Stade de France.

Po dalších deseti minutách do Paříže přijela francouzská armáda a policie potvrdila, že byli zneškodněni střelci z Bataclanu. Jeden z policistů vypověděl, že útočníci hodili po rukojmích výbušninu. V sále přišlo o život asi 80 lidí, kteří navštívili koncert.

Taktéž se potvrdilo, že při noční střelbě došlo i na dalších dvou místech, šlo o restaurace.

Dvě hodiny po půl noci oznámila místní policie, že se v Bataclanu útočníci odpálili ve chvíli, jakmile vtrhla policie dovnitř a tím byla ukončena střelba do rukojmích.

Čtyřicet minut poté bylo policisty řečeno, že jsou všichni útočníci s největší pravděpodobností mrtví. Nadále ale probíhalo pátrání a kontroly z důvodu, zda ještě někde nemají spolupachatele.

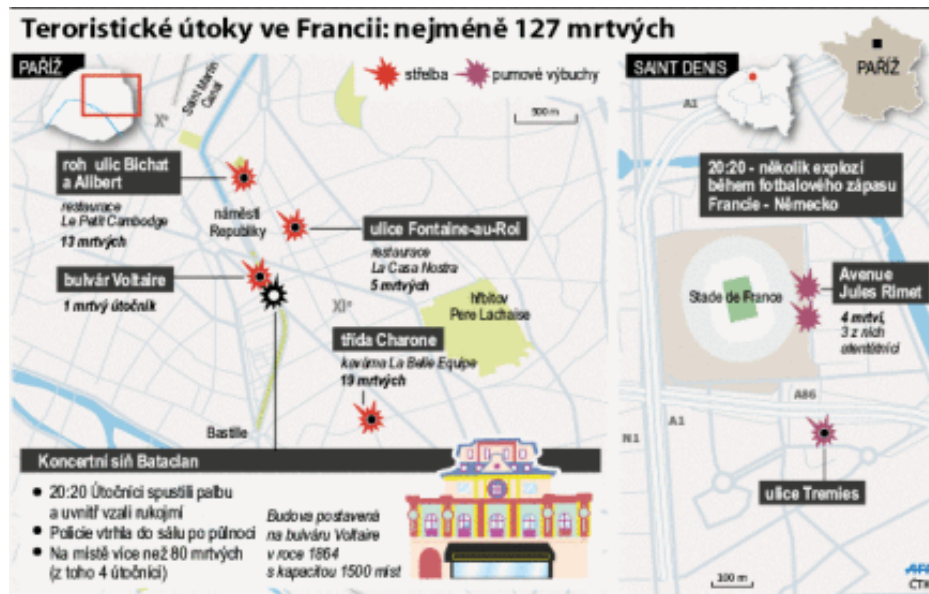
Ve čtyři hodiny ráno prezident přijel do Bataclanu spolu s dalšími ministry. Řeč směřuje na boj proti útočníkům zodpovědným za tento hrůzný incident.

Kancelář pařížského kancléře podala informaci o osmi mrtvých útočnicích, sebevraždu spáchalo sedm z nich.

V pravé poledne potvrdil Islámský stát, že je aktérem všech útoků [48].

Obrázek č. 9 značí místa útoků.

Obr. 9 Plán incidentů [46]

13. března 2016 – výbuch v centru turecké Ankary

Večer, asi v 18:30 místního času, tj. 16:30 středoevropského času, otřásl centrem města výbuch. Bilance je 37 mrtvých a desítky zraněných lidí. K explozi došlo v centru Ankary, ve čtvrti Kizilay u ministerstva školství a zástavek autobusů, kde vybuchlo zaparkované auto, ve kterém byla umístěna výbušnina. Vzápětí došlo ke vzplanutí i několika dalších aut [49], [50].

V zasaženém prostoru působilo několik vozů záchranné služby, které transportovaly postižené osoby do deseti nemocnic [49]. Následkem exploze na místě zahynulo 30 osob, sedm lidí později zemřelo na následky útoku v nemocnicích [50]. Policie oblast kolem místa evakuovala z důvodu obav, že by mohlo dojít k dalšímu útoku.

Soud v Ankaře v první chvíli vydal na fotografie a videa tykajících se místa útoku embargo, avšak po jejich zveřejnění CNN Türk a televizí NTV, učinil krok k zablokování přístupu Turkům na sociální síť Facebook a Twitter [49].

K útoku, při kterém přišlo o život 37 lidí, se přihlásila skupina Sokoli osvobození Kurdistanu (TAK).

Vláda původně spojovala atentát se zakázanou Stranou kurdevských pracujících (PKK), která je ale dle názoru odborníků s TAK v blízkém spojení. Členové TAK ale o

sobě říkají, že se od PKK odtrhli a fungují samostatně. I tak se odborníci nadále domnívají, že jsou skupiny ve stálém spojení.

Podle tureckých úřadů je skupina TAK pro PKK akorát jakousi zástěrou v situaci realizování útoku, při kterém přijdou o život nevinní civilisté a který vyvolá rozhořčení mezi obyvateli. PKK uvádí, že skupina TAK je tvořena jejími bývalými členy, kteří se neztotožňují s jejími snaženími o mírový proces. V roce 2015 byl právě poté přerušen, kdy turecká armáda začala bojové akce ve východní části země [50].

22. března 2016 – útoky v Bruselu

Lidé ho nazývají hlavním městem Evropy. Sídlí zde Severoatlantická aliance (NATO), některé instituce Evropské unie spolu s Evropským parlamentem. Některými je vnímáno za jedno z nejbezpečnějších míst evropského kontinentu. I tak se Brusel stal 22. března 2016, jenom čtyři dny, co byl zatčen jeden z útočníků z Paříže, cílem teroristického jednání, ke kterému se přihlásil Islámský stát. Útok byl proveden lidmi, kteří byli ve spojení s útočníky z Paříže [51].

Teroristickým útokům na Bruselském letišti a v metru podleho podle serveru České noviny nejméně 35 lidí a na 340 lidí utrpělo zranění, z toho 62 osob bylo v kritickém stavu. Ministryně zdravotnictví na Twitteru uvedla, že 31 lidí zahynulo po explozích na letišti a v metru, čtyři lidé poté na následky svých zranění v nemocnicích podleli [52].

I přes zadržení útočníka z Paříže Salaha Abdeslama, ke kterému došlo 18. března, nebyl definitivním koncem teroristických útoků v Evropě. Po čtyřech dnech od jeho zadržení, se Brusel stal obětí dvou sebevražedných atentátů.

Kolem osmé hodiny ranní, dva atentátníci odpálili výbušniny, které byly uloženy v kufrech v odletové hale letiště Zaventem. Jeden explodoval přímo v odbavovací části pasažérů British Airways a Iberie, druhý byl odpálen u kavárny.

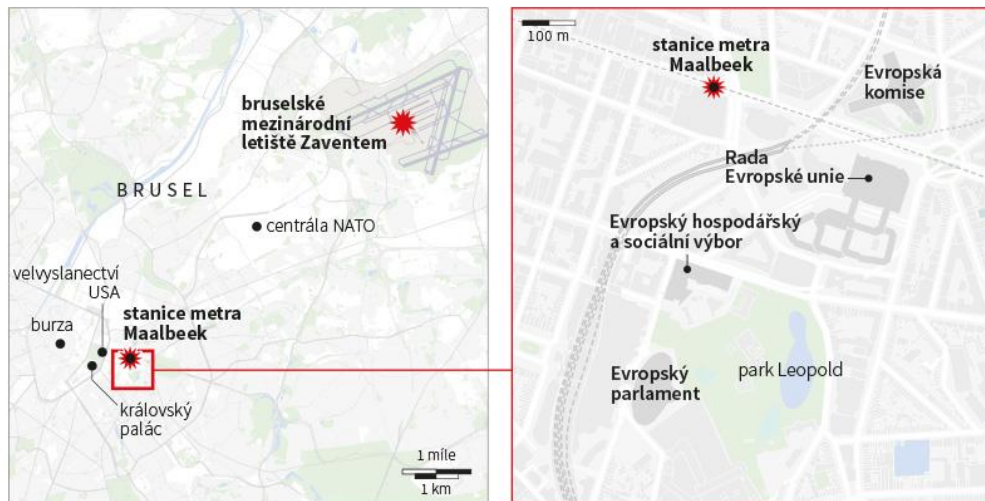
Velká exploze náloží vzala život asi polovině z celkového počtu obětí a desítky lidí utrpěly vážná zranění, jelikož teroristé k útoku použili střepinové bomby. Hala byla v ten moment velmi poškozená, spadlo i stropní obložení. Třetí nálož neexplodovala.

Asi po hodině a čtvrt došlo k výbuchu prostředního vagónu podzemky ve stanici Maalbeek, které se nachází poblíž budovy Evropské komise. Metro si vyžádalo taktéž asi

polovinu ze všech obětí toho dne v Bruselu. Ještě ten den se Islámský stát přihlásil k tomuto teroristickému útoku.

21. dubna 2016 proběhla ekumenická bohoslužba na památku obětem, které se dle belgického tisku, účastnili představitelé křesťanských církví i židé a muslimové [52].

Mapa ukazuje místa útoků na letišti i ve stanici metra.

Zdroj: Reuters

Obr. 10 Mapa útoků na letišti a ve stanici metra [51]

5 ANALÝZA TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ

Různé zdroje se ve výčtu největších útoků liší, ale ve větší míře se shodují. Na základě dvou internetových zdrojů Aktuálně.cz a Reflex.cz a vzhledem k začátku psaní práce v roce 2015, byl udělán průnik největších útoků za posledních deset let, tzn. od roku 2005 do roku 2015, ovšem v době dokončování práce v roce 2016 se událo několik významných teroristických akcí, tak i vzhledem k aktuálnosti vybraného tématu jsou v práci zahrnuty. Za největší útoky byly vybrány ty, kde bylo nejvíce lidských ztrát, a to počtem více jak 20 na jeden útok. Do práce byly zahrnuty i dva útoky, které sice jednotlivě nepřesahovaly číslo 20, ale z důvodu, že se staly v jednom městě a to během dvou dnů a počet obětí byl větší jak 20, byly v práci použity a jsou vedeny jako jeden útok, ovšem jsou rozděleny podle dnů spáchání činu. Jedná se o útoky z 29. a 30. prosince 2013 realizované v ruském Volgogradu.

Pozn.: Analýza útoků je z důvodu přehlednosti vyhodnocována na dalších stranách.

5.1 Vyhodnocení útoků

Z tabulky č. 2 vyplývá, že od roku 2005 do roku 2011 byla převážná část útoků spáchána separatistickými organizacemi. V další části tabulky, tedy od roku 2011 do roku 2016 se kategorie separatistických a náboženských útoků střídají a z toho nelze jednoznačně určit, která kategorie převažuje.

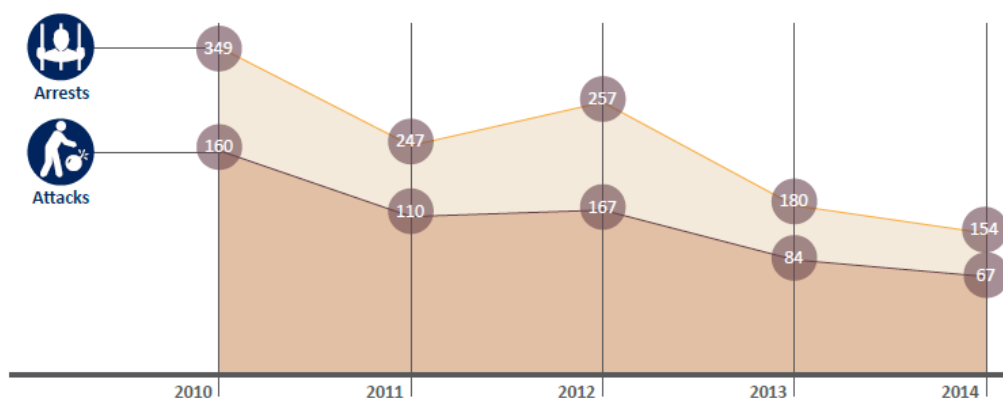
Ovšem, při celkovém pohledu na tabulku je možné říci, že vývoj separatistických útoků má sestupnou tendenci, tedy počet separatistických útoků se snižuje. Tuto skutečnost lze podložit i grafem č. 1, vypracovaným Europolem, který znázorňuje vývoj separatistických útoků, kde v posledních letech, má křivka grafu klesající průběh.

Tab. 2 Analyzované útoky [vlastní tvorba]

Datum	Místo	Počet mrtvých	Počet zraněných	Kategorie
7. 5. 2005	Londýn	52	700	Náboženský
27. 11. 2009	Rusko	28	150	Separatistický
29. 3. 2010	Rusko	40	Desítky	Separatistický
24. 1. 2011	Rusko	35	170	Separatistický
22. 7. 2011	Norsko	76	Desítky	Jiný
11. 5. 2013	Turecko	52	140	Náboženský
29. a 30. 12. 2013	Rusko	32	80	Separatistický
13. 11. 2015	Francie	140	352	Náboženský
13. 3. 2016	Turecko	37	Desítky	Separatistický
22. 3. 2016	Belgie	35	340	Náboženský

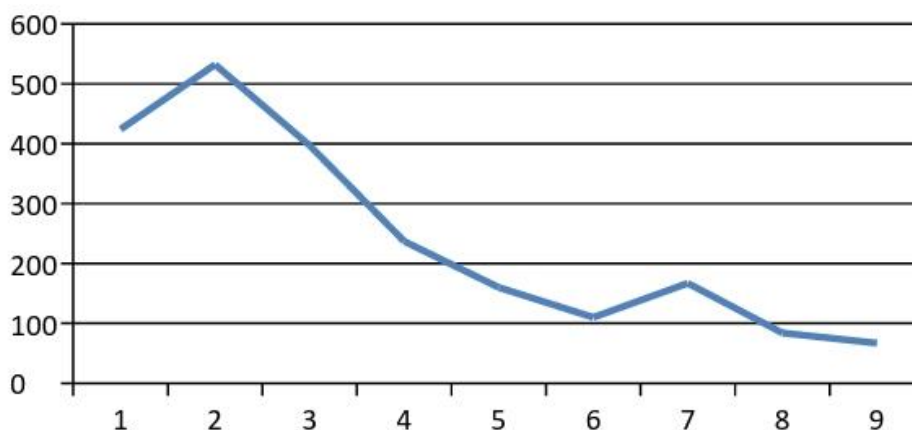
Graf č. 1 vypracovaný na základě údajů z Europolu v době od roku 2010 do roku 2014 zahrnuje separatistické útoky a odráží skutečnost snižování útoků v této kategorii. Horní část grafu značí počet zadržených osob, spodní část ukazuje počet útoků. Je nutné podotknout, že v útocích jsou zahrnuty i ty útoky, které byly úspěšné, zmařené i neúspěšné. Z grafu je vidět, že zatímco v roce 2010 bylo zadržených ve spojitosti se separatistickým terorismem 349, o čtyři roky později jich bylo už jen 154, což je ale významné, tak je fakt, že počet útoků se snížil ze 160 v roce 2010 na 67 v roce 2014, tedy na méně než polovinu.

Graf 1 Separatistické útoky v EU úspěšné, zmařené a neúspěšné [53]

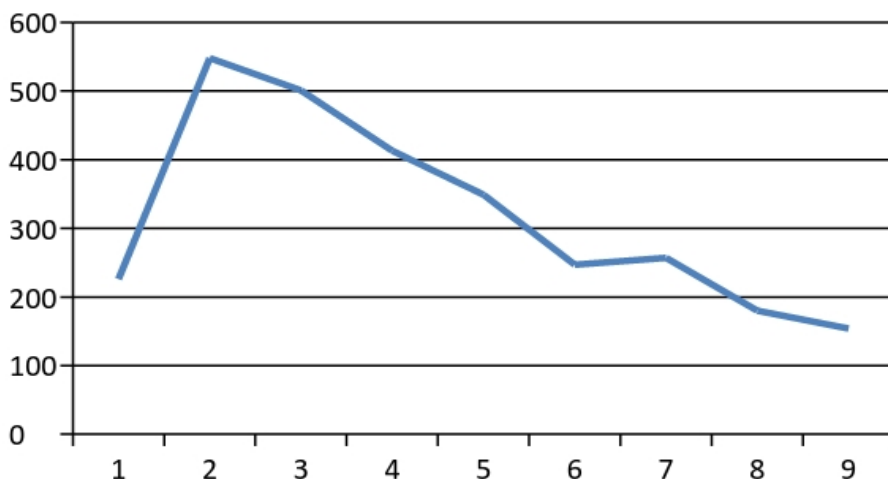
Graf č. 2 ze serveru Armádní noviny, odkazující se na zdroj Europol ukazuje, vývoj útoků v EU od roku 2006 do roku 2014. Obsahem dat jsou útoky jak úspěšné, zmařené tak i neúspěšné.

Graf 2 Počet separatistických útoků v EU od roku 2006 – 2014 [54]

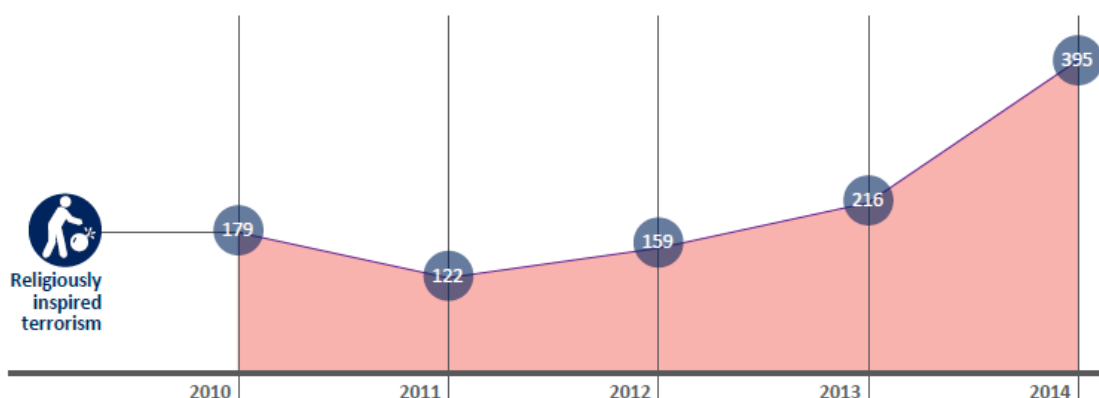
Na následujícím grafu č. 3 je znázorněn průběh zadržených v EU ve spojitosti se separatistickými útoky za sledované období od roku 2006 do roku 2014.

Graf 3 Počet zadržených od roku 2006 – 2014 [54]

Je potřeba zmínit i vývoj nábožensky motivovaných útoků, kde je situace odlišná. Ve srovnání s grafem separatistických útoků lze zjistit, že náboženských útoků v posledních letech naopak přibývá a jedná se o problematiku velmi aktuální. V roce 2011 bylo útoků s náboženským podtextem 122 a v roce 2014 jich bylo více než dvojnásob.

Graf 4 Nábožensky motivované útoky úspěšné, zmařené a neúspěšné [53]

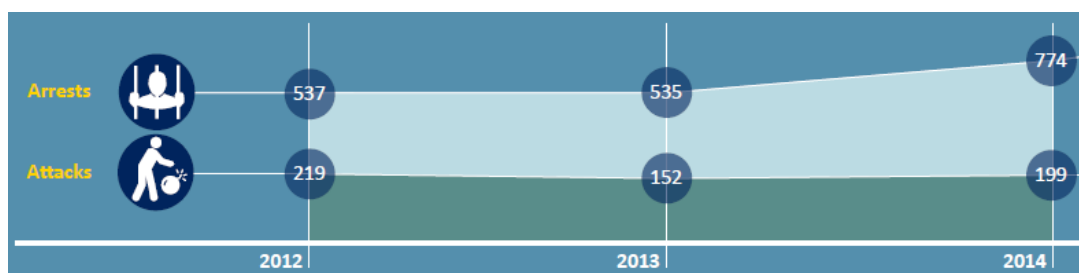

Pro obecný pohled na problematiku spáchaných všech teroristických útoků úspěšných, zmařených a neúspěšných v EU, bez ohledu na kategorii ukazuje graf č. 4. Celkový počet

zadržovaných – vyjadřuje horní křivka a celkový počet útoků, jak úspěšných, zmařených i neúspěšných – vyjadřuje spodní křivka, v posledních letech, a to od roku 2012 do roku 2014.

Zatímco v roce 2012 bylo zadržovaných 537, v roce 2014 jich bylo už 774, z čehož je patrná vyšší úspěšnost kompetentních orgánů v zadržování osob ve spojitosti s útoky.

Graf 5 Počet zadržovaných a počet útoků v EU od roku 2012 – 2014 [53]

Z analýzy tedy vychází závěr, že činnost separatistického terorismu je na ústupu a to podle různých zdrojů ukončením aktivity baskické separatistické organizace ETA v roce 2014 [54]. Separatistických útoků razantně ubylo, z přibližně 500 v roce 2007 na méně než sto v roce 2014. V roce 2009 klesla aktivita separatistických organizací přibližně na polovinu. V porovnání s rokem 2007 je separatistických útoků. Je potřeba poznamenat, že do statistik jsou započítávány nejen útoky úspěšné, ale i ty, které byly zmařené či neúspěšné. Co se týče nábožensky motivovaného terorismu, ten je naopak od roku 2011 již nějakou dobu na vzestupu a jeho aktivita je značná. V roce 2011 bylo zaznamenáno 122 útoků, mezi které, se ale stejně jako u separatistických útoků započítávají nejen úspěšné útoky, ale i ty zmařené a neúspěšné.

6 BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ

Vzhledem k závěru z analýzy a dle rozboru útoků ve čtvrté kapitole „Největší teroristické útoky v Evropě od roku 2005“ je patrné, že způsob provádění útoků teroristy je realizován, mimo palné zbraně, pumovým útokem, sebevražděným atentátem či užitím car-bomb. Bezpečnostní opatření mohou být formou zpřísnění kontrol na letištích nebo zavedení systému pro rozpoznání obličejů pomocí kamer, atp.

Ovšem v zájmu každého člověka je i sledovat co se děje v jeho blízkém okolí a nespolehat se jen na kompetentní orgány, které zajišťují ochranu a bezpečnost lidí a případně se snažit vyhnout možnému útoku, i když to mnohdy není zcela možné, jelikož teroristický útok, ale nejen teroristický, může a většinou přichází naprosto nečekaně a člověk ani nemusí mít čas či prostředky k záchráněni si zdraví a života.

Teroristické útoky bývají realizovány zpravidla ve větších městech, kde se nachází objekty jako nemocnice, hotely, kluby, sportovní stadiony, metro, letiště, atp. Nejenom zde může hrozit útok.

Pravděpodobně obtížné bude zjišťovat, zda li je v některém automobilu ukrytá bomba nebo prostě jen vhozená v odpadkovém koši na ulici. Avšak sebevražděný atentátník může vykazovat znaky, které bývají typické před realizováním jeho útoku. Takový výčet charakteristických znaků v jeho chování je nastíněn dále.

Podezřelé rysy v chování útočníka

1. setrvává v blízkosti objektu a
  - schovává u sebe zbraň
  - je abnormálně nervózní
  - očividně něco ukrývá v ruce, kapse nebo pod oblečením
  - nehodící se zavazadlo vzhledem k osobě nebo počasí
  - vykazuje známky tunelového vidění anebo si něco pro sebe říká
2. Blíží se ke skupině lidí
3. Podkládá podezřelý předmět [55]

Co se týče **fyziologických ukazatelů**, tak to mohou být

- že podezřelá osoba chodí sem a tam před potenciálním cílem

- chová se jako bez emocí
- žádné reakce na příkazy autorit [55]

To je jen malý výčet negativních znaků a ukazatelů u potenciálních útočníků, avšak jsou z praxe odpozorovány kompetentními bezpečnostními složkami a lidmi, kteří se touto tematikou zabývají dnes a denně.

Rozsáhlejší bezpečnostní opatření spravují spíše samotná města, kraje či stát nebo i jiné státy ve spolupráci v boji proti tomuto zlu. Ovšem s neustále rostoucím počtem teroristických útoků, které jsou ničivější a zákeřnější, bojuje většina států po celém světě, jelikož se běsnění teroristických aktivit v konečném důsledku dotýká nás všech a jistě se paralelně s touto formou zla bude nadále postupovat nejenom v oblasti prevence a bezpečnosti lidí, ale i v samotném boji proti terorismu.

ZÁVĚR

Vymítit terorismus ze společnosti jen tak nelze a pravděpodobně se to v blízké době ani nepodaří. Spíše se očekává sílení jeho působení. Je to zřejmě běh na dlouhou trať, avšak je třeba vůči této hrozbě zaujmout postoj jednotlivých států po celém světě, spojit síly a činit kroky k minimalizaci jeho existence. Velkým problémem jsou státy poskytující finanční podporu terorismu, které jsou důležitým zdrojem pro rozšíření jeho vojenského arsenálu, i obydlích a dalších podpůrných činností souvisejících s terorismem. Tento globální problém se stal bezpečnostní hrozbou číslo jedna téměř po celém světě. Míří zejména na západní svět a dává to velmi silně pocítit. Ať už se jedná o útok 11. září 2001, které se stal jakýmsi milníkem terorismu nebo v posledních letech útoky v Evropě v Madridu, Londýně, Paříži nebo Bruselu. Proti terorismu je nutné systematicky a intenzivně bojovat a odvracet jakékoliv jeho působení. Jelikož se jedná o globální problém, jistým způsobem se dotýká téměř každého člověka a je nutné postupovat i nadále tak, aby svět v boji s terorismem snad jednoho dne vyhrál.

SEZNAM LITERATURY

- [1] CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.
- [2] SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.
- [3] *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4.
- [4] MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8.
- [5] JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-097-5.
- [6] MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
- [7] Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a strategie*. [online]. 16.5.2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/file.php?file=6330>
- [8] EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [9] SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4.
- [10] Boj EU proti terorismu. *Evropská rada*. [online]. 16.5.2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>
- [11] Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. *Rada Evropské unie*. [online]. 16.5.2016 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?f=ST+14469+2005+REV+4&l=cs>
- [12] Komise představila akční plán pro zintenzivnění boje proti financování terorismu. *Evropská komise*. [online]. 23.5.2016 [cit. 2016-05-23]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/160202_akcni_plan_pro_zintenzivneni_boje_proti_financovani_terorismu_cs.htm

- [13] Trestní zákoník. *Zákony pro lidi*. [online]. 26.5.2016 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
- [14] CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7.
- [15] Typologie terorismu. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 26.5.2016 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [16] Důvody realizace a formy terorismu. *Obrana a strategie*. [online]. 26.5.2016 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/duvody-realizace-a-formy-terorismu.html#.V0dh6OMaTIU>
- [17] LAPKOVÁ, Dora. *Terorismus. 2015*. Podpůrný materiál do předmětu: Technologie komerční bezpečnosti.
- [18] Útok na Londýn. *Česká televize*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10095750312-utok-na-londyn/20538253346/>
- [19] Série výbuchů v Londýně má nejméně 37 obětí. *BBC Czech*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/britain/story/2005/07/050707_uk_lnd_blast_1730.shtml
- [20] Londýn, Moskva, Madrid, Beslan: 4 nejhorší útoky Evropy nového tisíciletí. *Expres*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: http://www.expres.cz/nejvetsi-utoky-teroriste-09a-/zpravy.aspx?c=A151115_164727_dx-zpravy_khor
- [21] Před 10 lety udeřili v Londýně teroristé. *Lidovky*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/prochazel-se-s-vlajkou-is-londynem-policie-celi-kritice-10-let-po-utocich-v-metru-gcu-/zpravy-svet.aspx?c=A150706_130747_ln_zahranici_ele
- [22] Útočníci na Něvský expres dostali doživotí. *Česká televize*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1169702-utocnici-na-nevsky-expres-dostali-dozivoti>

- [23] Čtyři teroristé dostali za útok na Něvský expres doživotí. *Novinky*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/268275-ctyri-teroriste-dostali-za-utok-na-nevsky-expres-dozivoti.html>
- [24] Na ruský vlak zaútočili teroristé. Odpoledne vybuchla druhá bomba. *iDNES*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/na-rusky-vlak-zautocili-teroriste-odpoledne-vybuchla-druha-bomba-p9g-/zahranicni.aspx?c=A091128_140030_zahranicni_ip1
- [25] Exploze vykolejila ruský vlak. Úřady viní teroristy. *iDNES*. [online]. 27.5.2016 [cit. 2016-05-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/exploze-vykolejila-rusky-vlak-urady-vini-teroristy-f9v-/zahranicni.aspx?c=A070813_220429_zahranicni_miz
- [26] Sebevražedné atentátnice se odpálily v moskevském metru. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1346261-sebevrazedne-atentatnice-se-odpalily-v-moskevskem-metru>
- [27] Útoky v moskevském metru spáchaly čečenské teroristky, našly se jejich hlavy. *Novinky*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/196088-utoky-v-moskevskem-metru-spachaly-cecenske-teroristky-nasly-se-jejich-hlavy.html>
- [28] ŠOKUJÍCÍ VIDEO: Při výbuchu v Moskvě zemřelo 35 lidí. Stav 40 zraněných je kritický. *EuroZprávy*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/evropa/21739-sokujici-video-pri-vybuchu-v-moskve-zemrelo-35-lidi-stav-40-zranenych-je-kriticky/>
- [29] Při výbuchu v Moskvě zemřelo 35 lidí. Stav 40 zraněných je kritický. *Lidovky*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pri-vybuchu-v-moskve-zemrelo-35-lidi-stav-40-zranenych-je-kriticky-p8o-/zpravy-svet.aspx?c=A110124_151018_ln_zahranici_mtr
- [30] Útočník v Moskvě křičal: Zabijem vás všech! Zranená je aj Fialová. *Nový Čas*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.cas.sk/clanok/190050/utocnik-v-moskve-krical-zabijem-vas-vsetkych-zranena-je-aj-fialova/>

- [31] Útoky v Norsku. *Aktuálně*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/norsko-utok-masakr/r~i:wiki:1580/>
- [32] Teroristický útok v Norsku – pumový atentát a střelba zabily 17 lidí. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1251246-teroristicky-utok-v-norsku-pumovy-atentat-a-strelba-zabily-17-lidi>
- [33] K rozsahu norské tragédie přispěl nezajem pracovníků tísňové linky. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1250847-k-rozsahu-norske-tragedie-prispel-nezajem-pracovniku-tisnove-linky>
- [34] Masový vrah Breivik dostal 21 let – víc nešlo. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1150691-masovy-vrah-breivik-dostal-21-let-vic-neslo>
- [35] V Turecku zabily bomby u hranic se Sýrií desítky lidí, země chystá opatření. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1099288-v-turecku-zabily-bomby-u-hranic-se-syrii-desitky-lidi-zeme-chysta-opatreni>
- [36] Počet mrtvých z Reyhanli se blíží padesátce. *Česká televize*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1098987-pocet-mrtvych-z-reyhanli-se-blizi-padesatce>
- [37] Přes 40 mrtvých při bombových útocích v Turecku. *Novinky*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/301610-pres-40-mrtvych-pri-bombovych-utocich-v-turecku.html>
- [38] Teroristické útoky IS se stupňují. Za dva roky už nejméně tisíc obětí a další tisíce zraněných. *Security magazin*. [online]. 28.5.2016 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/teroristicke-utoky-is-se-stupnuji-za-dva-roky-uz-nejmene-tisic-obeti-a-dalsi-tisice-zranenych-1404048059.html>
- [39] Sebevražedná atentátnice udeřila na nádraží ve Volgogradu, zabila 18 lidí. *Novinky*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/323111-sebevrazedna-atentatnice-uderila-na-nadrazi-ve-volgogradu-zabila-18-lidi.html>

- [40] Výbuch ve Volgogradu zabil 16 lidí. Z atentátu jsou podezřelí žena a muž. *iDNES*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybuch-na-nadrazi-ve-volgogradu-zabil-tri-lidi-f40-/zahranicni.aspx?c=A131229_103417_zahranicni_tp
- [41] Při teroristickém útoku v ruském Volgogradu zemřelo nejméně 16 lidí. *iDNES*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/pri-teroristickem-utoku-v-ruskem-volgogradu-zemrelo-nejmene-16-lidi-1pb-/zpravy-svet.aspx?c=A131229_105303_ln_zahranici_ttr
- [42] Teror ve Volgogradu: akt černé vdovy, nebo muže-Slovana?. *Týden*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/teror-ve-volgogradu-18-mrtvych-kamera-natocila-desny-vybuch_293214.html
- [43] Další útok ve Volgogradu: Výbuch v trolejbusu zabil 14 lidí. *Česká televize*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1056505-dalsi-utok-ve-volgogradu-vybuch-v-trolejbusu-zabil-14-lidi>
- [44] Sebevražedné útočníky z Volgogradu identifikovali, byli z Dagestánu. *Novinky*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/326106-sebevrazedne-utocniky-z-volgogradu-identifikovali-byli-z-dagestanu.html>
- [45] Hrozivý teror v Paříži. Policie útočníky zastřelila, v sále našla 100 mrtvých, další umírali na ulicích. *iDNES*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/dva-mrtve-a-sedm-zranenych-si-vyzadala-strelba-v-parizi-pg6-/zpravy-svet.aspx?c=A151113_223008_ln_zahranici_ELE
- [46] Paříž otřásl teroristické útoky, které nepřežilo 129 lidí. *České noviny*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/parizi-otrasly-teroristicke-utoky-ktere-neprezilo-129-lidi/1281311>
- [47] Paříž otřásl teror, kolem 120 mrtvých. Policie zneškodnila útočníky. *iDNES*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/teroristke-utoky-v-parizi-dch-/zahranicni.aspx?c=A151113_222750_zahranicni_fka

- [48] PŘEHLEDNĚ: Teroristické útoky na šesti místech Paříže minutu po minutě. *Lidovky*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/teroristicke-utoky-na-sesti-mistech-v-jednu-noc-pariz-je-v-soku-pvs-/zpravy-svet.aspx?c=A151114_135607_ln_zahranici_mct
- [49] Po výbuchu v Ankaře nejméně 37 mrtvých. Erdogan pohrozil teroristům. *iDNES*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybuch-ankara-turecko-obeti-dpq-/zahranicni.aspx?c=A160313_183349_zahranicni_kha
- [50] K nedělnímu útoku v Ankaře se přihlásila kurdská skupina. *České noviny*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/k-nedelnimu-utoku-v-ankare-se-prihlasila-kurdska-skupina/1327540>
- [51] Atentát v Bruselu. *Novinky*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/atentat-v-bruselu>
- [52] Nová bilance atentátů v Bruselu činí 35 mrtvých včetně útočníků. *České noviny*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nova-bilance-atentatu-v-bruselu-cini-35-mrtvych-vcetne-utocniku/1331447>
- [53] European Union Terrorism Situation and Trend Report 2015. *Europol*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/p_europol_tsat15_09jun15_low-rev.pdf
- [54] Terorismus v Evropské unii mezi lety 2006–2014. *Armádní noviny*. [online]. 29.5.2016 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/terorismus-v-evropske-unii-mezi-lety-2006-2014.html#comentvypis>
- [55] LAPKOVÁ, Dora. *Detekce podezřelého chování*. 2016. Podpurný materiál do předmětu: Speciální bezpečnostní technologie.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atp.	a tak podobně
BBC	britská rozhlasová a televizní společnost (British Broadcasting Corporation)
CNN	kabelová televizní společnost (Cable News Network)
ETA	Baskicko a jeho svoboda (Euskadi Ta Askatasuna)
EU	Evropská unie
FSB	ruská tajná služba pro vnitřní záležitosti
GIA	Ozbrojená islámská skupina
IRA	Irská republikánská armáda
např.	například
NATO	Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)
NTV	ruský televizní kanál
OOP	Organizace pro osvobození Palestiny
OPEC	Organizace zemí vyvážejících ropu (Organization of the Petroleum Exporting Countries)
OSN	Organizace spojených národů
pozn.	poznámka
resp.	respektive
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
TAK	Sokoli osvobození Kurdistánu
tj.	to je
TNT	Trinitrotoluen
tzn.	to znamená
USA	Spojené státy americké (United States of America)

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Strategie EU v boji proti terorismu [11]</i>	26
<i>Obr. 2 Čtyři hlavní způsoby přidávání hodnot EU [11]</i>	27
<i>Obr. 3 Politický dohled nad strategií EU [11]</i>	27
<i>Obr. 4 Proces realizace teroristických akcí [16]</i>	34
<i>Obr. 5 Fáze teroristické akce [17]</i>	34
<i>Obr. 6 Plán postihnuté oblasti [19]</i>	38
<i>Obr. 7 Plán útoku [27]</i>	41
<i>Obr. 8 Místo exploze na letišti. Převzato a upraveno z: [29]</i>	42
<i>Obr. 9 Plán incidentů [46]</i>	49
<i>Obr. 10 Mapa útoku na letišti a ve stanici metra [51]</i>	51

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1</i> <i>Formy vedení boje [7]</i>	13
<i>Tab. 2</i> <i>Analyzované útoky [vlastní tvorba]</i>	53

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Separatistické útoky v EU úspěšné, zmařené a neúspěšné [53] .....</i>	54
<i>Graf 2 Počet separatistických útoků v EU od roku 2006 – 2014 [54] .....</i>	54
<i>Graf 3 Počet zadržených od roku 2006 – 2014 [54] .....</i>	55
<i>Graf 4 Nábožensky motivované útoky úspěšné, zmařené a neúspěšné [53] .....</i>	55
<i>Graf 5 Počet zadržených a počet útoků v EU od roku 2012 – 2014 [53].....</i>	56